

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXVII

Birželis - June 17, 1982

Nr. 24

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEVYKĖS SAVAITGALIS

Versalio viršūnių konferencija

Vytautas Meškauskas

Nors turėtų būti priešingai, užpereito savaitgalio 7-nių pramoninių valstybių galvų ūkinė konferencija buvo triumfo valanda ne jos planuotojam, bet tų, kurie mano, kad viskas įvyksta ne planuotai, bet atsitiktinai. Pagal Baltųjų Rūmų propagandistų planą, pereita savaitė, prasidėjusi Versalio susitikimu, turėjo būti Reagano užsienio politikos karūnacija. Iš tikro reikalai susiklostė taip, kad toji viešnagė turėtų būti atidėta. Kuo gi galima pasidžiaugti ūkinėje konferencijoje, jei visi kapitalistiniai kraštai pergyvena didelius ūkinius sunkumus, kurių greito galo niekas nenumato? Vientelė paguoda gali būti ta, kad dvi iš pramoninių valstybių -- Prancūzija ir Kanada, kurios griebėsi kitų daugiau socialistinių priemonių ūkiniam atkūtimui paskatinti kaip kitos 5-kios, daugiau dešinės vyriausybės -- savo užsibrėžto tikslo negalėjo pasiekti. Tai kalbėtų už tai, kad tų paskutinių valstybių priemonės buvo, nors ir skaudžios, bet ilgai teisingos.

Per paskutinius metus bedarbių skaičius JAV padidėjo dviem milijonais - iki 10 milijonų. Panašiai atsitiko ir Vakarų Europoje. Kartu suėmus išeitų 20 milijonų bedarbių. Vien tik tai turint galvoje, iškilmingas suvažiavimas Versalyje, kur nieko negalima buvo sutarti, atrodo nepateisinamas laiko ir pinigų eikvojimas.

Už tai gal ir gerai, kad tokią visai nereikalingą konferenciją užtemdė du nesuplanuoti įvykiai: Falklando karas ir Izraelio invazija į Libaną. Kadangi nelaimės vienos nevaikšto, pirmąjį palydėjo dar vienas nemalonus epizodas. JT Saugumo Taryboje, balsuojant už Ispanijos rezoliuciją raginančią paskelbti paliaubas Falklando salose, D. Britanija ir JAV balsavo prieš. Tačiau po kelių minučių JAV delegatė Jeane J. Kirkpatrick, paprašiusi žodžio pareiškė, kad ją per vėlai pasiekė jos vyriausybės instrukcija balsuoti ne prieš, bet susilaikyti nuo balsavimo. Kadangi D. Britanijos 'ne', reiškė veto, JAV susilaikymas sprendimo nepakeistų, bet gal tik daugiau pabrėžtų JAV norą būti neutralioms. Prieš tai spaudoje pasisklido žinios, kad Kirkpatrick ir Valstybės Sekretorius Haig vienas kitą apkaltino šališkumu. Haig sakė, kad Kirkpatrick esanti 'pro lotyniška', o pastaroji kaltino Haigą simpatijom britams. Tai gal nesvarbu, bet sustiprina įtarimą, kad kai kurie administracijos pareigūnai gal paskatino Argentinos apsisprendimą užim-

ti Falklando salas, duodami suprasti, kad JAV liks neutralios ...

Antras Versalio susirinkimą užtemdęs įvykis -- Izraelio puolimas -- neturėjo būti staigmena. Izraelis tam seniai ruošėsi, o netikėtas posūkis Irano-Irako kare sudarė tam puikią progą. Saudi Arabija, Jordania ir smulkios Persijos įlankos arabų valstybės yra labai susirūpinusios galimu tolimesniu Irano puolimu. Sunku patikėti, kad jos staiga surastų bendrą kalbą su Sirija, kuri yra tiesiogiai paliesta, nes yra iš dalies okupavusi Libaną ir yra Irano sąjungininkė kare su Iraku. Tokiu būdu Izraelis turėjo vilties, pasinaudodamas atentatu prieš savo ambasadorių Londone Šlomo Argov, greitai sunaikinti palestiniečių karinius įsitvirtinimus pietiniame Libane, iš kur buvo apšaudoma Izraelio teritorija. Toks yra oficialus aiškinimas. Bet galimas daiktas, kad Izraelio vyriausybė turi toliau einančius planus pacifikuoti visą Libaną, nors ten savitarpio kovos paskutiniu metu buvo taip sustiprėjusios, kad sunku įžiūrėti bet kokios savitarpio taikos perspektyvas.

Analogija su Falklando salomis čia yra tokia, kad tarptautiniuose kiverčiuose negali per ilgai atidėlioti sprendimų - jie gali sprogti pačiu blogiausiu momentu. Taip ir atsitiko.

Per tuos pašalinius dalykus visai pamiršom Versalį. Ten JAV žadėjo spausti europiečius pasunkinti kreditus sovietams (Nukelta į 2 psl.)

Vytautui Alantui 80 metų

Sukaktuvininkas pasakoja apie savo gyvenimą

VYTAUTAS ALANTAS.

Dail. D. Šeputaitės-Jurgutienės portretas.

Daugelio nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje išleistų knygų autorius, malonus ir uolus Dirvos bendradarbis per daugiau kaip tris dešimtmečius, daugkartinis jos novelės konkursų laureatas, Lietuvių rašytojų draugijos ir Lietuvių žurnalistų sąjungos garbės narys Vytautas Alantas, š. m. birželio 18 d. Detroite švenčia savo 80-įjį gimtadienį.

Sukaktuvininkas gavo daug sveikinimų, su jais ir JAV prezidento R. Reagano laišką, kurio foto kopiją čia spausdiname.

Prie tų sveikinimų jungiasi ir Dirva, sukaktuvininkui Vytautui Alantui linkėdama dar daug laimingų ir kūrybingų metų.

rusų kariuomenėje, jis išmoko felčerio amato ir, atsimenu, gydydavo žmones homeopatiniais vaistais.

Vaikystėje draugų neturėjau ir kažkaip jų nepasigedau. Vienas meškeriodavau paūgėjęs Kiršino upelyje, o žiemos metu tapydavau karukus maknodamas po pusnynus. 1905 m. į Sidabravą buvo atkeltas kunas, Juozas Tumas-Vaižgantas. Mat, bažnytinė vyresnybė jį blaškė iš vietos į vietą kaip "nenuoramą" dvasiškį. To "susitikimo" su Vaižgantu aš negalėjau atsiminti — man tadaėjo treči metai — bet motina pasakodavo, kad Tumas, sutikęs mane jojant lazdele beržų alėja, pats apsižergdavęs savo lazda ir eidavęs "lenktynių su manim.

Sidabrave prasidėjo ir mano mokslai: šlubės daktakėlės Kazytės Liubiniukės mokomas, pradėjau vedžioti "discipulka". (Discipulka buvo mažas pagaliukas, kuriuos mes vedžiodavom po tekstą). Bažnytkaimio ir kaimyninio Miškių kaimo vaikai žiemą eidavo į špitolės mokyklą, kur mokytojavo Liubiniukė. Būdavo sėdi ji ant lovos pasistačius šalia ramentą, o mes, mokiniai, ateidavom prie jos "išduoti" pamokos. Kai vėliau pradėjo mane moky-

(Nukelta į 5 psl.)

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

April 26, 1982

Dear Vytautas:

I am delighted to join your friends and countrymen in congratulating you on your eightieth birthday. I know this is an occasion filled with memories that you will always treasure.

As a distinguished Lithuanian writer and patriot, you have been instrumental in fostering the rich heritage of your homeland here in America. This contributes to the diversity that is so much a part of our nation's strength.

Again, congratulations on this joyous event and good luck in the future.

Sincerely,

Ronald Reagan

Mr. Vytautas Alantas

Detroit, Michigan

JAV prezidento R. Reagano sveikinimas Vytautui Alantui.

"Lenktyniauju" su
Tumu-Vaižgantu

Mano gimtinė Sidabravas, be abejo, priklauso prie romantiškiausių Lietuvos vietovių. Anais laikais tai buvo bažnytkaimis, susidėjęs iš keleto sodybų, prisiglaudusių beržų alėjos pavėsyje, o tos alėjos gale, pasibėgėjusi ant kalnelio, baltavo po skarotais medžiais pasislėpusi - šv. Trejybės bažnytelė. Prie šventoriaus šliejosi ūksmingos kapinaitės, o už jų, pakalnėje, plytėjo lankelė, per kurią vingiavo Kiršino upelis. Gimiau aš tame romantiniame užkampyje 1902 m. birželio 18 d.

Mano tėvai Adomas ir Agnieška (Kurlenskaitė) Jakševičiai buvo smulkūs verslininkai: turėjo krautuvėlę, o vasaros metu tėvas išsinuodavo iš ūkininkų žemės prasimanyti grūdų duonai. Be to, tarnaudamas

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Reaganas skelbia kryžiaus žygį prieš komunizmą. - Labai gražūs žodžiai, bet ar užteks ištvermės jų įgyvendinimui?

Nepaisant dviejų siaučiančių karų su labai nemaloniomis pasekmėmis, prezidentas Reaganas pereitą savaitę tęsė toliau savo seniai smulkiai suplanuotą kelionę Europoje. Iš Versalio ekonominės konferencijos jis trumpam apsilankė Romoje, o iš ten Londone, kurio parlamento rūmuose paskelbė kryžiaus žygį prieš komunizmą ne ginklais, bet idėjomis ir ūkinėmis priemonėmis.

Nuo Stetino Baltijos krante iki Vornos Juodojoje jūroje, totalizmo pasėti režimai - bylojo prezidentas, turėjo daugiau negu 30 metų save įteisinginti. Bet niekur - nė vienas režimas - dar negali rizikuoti laisvų rinkimų. Režimai pasodinti durtuvai negauna šaknų...

'Solidarumo sąjūdžio Lenkijoje stiprumas demonstruoja tiesą, išreikštą viename sovietų anekdote. pagal jį, Sovietų Sąjunga liks vienos partijos valstybė net tuo atveju, jei būtų leista opozicijos partija - tuo atveju visi į ją pereitų...'

'... Toks komunistinių režimų silpnumas tačiau neleidžia demokratijom nebūti budriom. Visų pirma jom greisia globalinis karas atominiais ginklais, kurie gali išnaikinti visą žmoniją. Dėl to reikia derbomis sumažinti atominio karo riziką, susitariant dėl jo priemonių sumažinimo. Šalia to pavojaus tačiau yra dar kitas. Moderni valstybė turi visas priemones žmogaus dvasios pagerimui...'

'... Istorikai, žiūrėdami atgal į mūsų gadynę, turės konstatuoti Vakarų nuolatinį susilaikymą ir taikingas intencijas. Jie turės pastebėti, kad demokratijos atsisakė išnaudoti ketvirtame dešimtmetyje ir penktojo pradžioje savo turėtą atominių ginklų monopolį savųjų teritorijų ar imperijų praplėtimui. Jei tokį monopolį turėtų komunistai, Europos - net ir viso pasaulio žemėlapis šiandien atrodytų kitaip. Istorikai tikrai turėtų konstatuoti, kad ne demokratijos užpuolė Afganistaną, užgniauzė

Lenkijos Solidarumą, panaudojo cheminius ginklus Afganistane ir pietvakarių Azijoje...'

'... Jei istorija ką nors moko, ji sako, kad užsimerkti prieš faktus yra kvaila. Mes matome baisios dilemos ženklus: pranašavimus pasaulio galo, priešatominės demonstracijos, ginklavinės lenktynės, kuriose Vakarai nenoromis turi dalyvauti savo pačių apsaugai. Tuo pačiu laiku totalitarinės pajėgos siekia, per subversiją ir konfliktus, visame pasaulyje toliau užgniauzti žmogišką dvasią.'

'Ką mums daryti? Leisti civilizacijai žūti atominiam sprogime? Ar laisvė turi nuvysti prisitaikindama prie totalitarinio blogio?' - sakė Reaganas, toliau - kaip nesyki šioje kalboje - skolindamas Churchillio žodžius:

'Jis (Churchillis) sakė: Aš nemanau, kad Rusija norėtų karo. Ko jie trokšta - yra karo vaisiai ir neribotas savo valdžios ir doktrinos išplėtimas. Ką mes šiandien turime svarstyti - yra nuolatinis karo išvenimas ir kaip galima greičiau sudarymas sąlygų visuose kraštuose laisvei ir demokratijai.'

'Tai yra ir mūsų uždavinys: išlaikyti taiką, bet kartu ir laisvę. Gal tai nelengva pastebėti, bet šiandien pergyvename, aš manau, pasikeitimo momentą.'

'Ironiška, bet Karolis Marksas buvo teisus. Šiandien mes pergyvename didelę revoliucinę krizę, kurioje ūkinė santvarka susidūrė su politine. Ta krizė tačiau siaučia ne Vakaruose, bet marksizmo-leninizmo tėvynėje, Sovietų Sąjungoje.'

Sovietų Sąjunga priešinasi istorijos bangai, paneigdama laisvę ir žmoniškumo pagarbą savo piliečiams. Ji pergyvena gilias ūkines negeroves...'

'Ką mes ten matome - yra politinė struktūra, kur neati-

tinka savo ūkinei bazei; visuo-menė - kurioje politinės jėgos neleidžia vystyti produktivoms jėgoms...'

'... Sovietinio bandymo nepasisekimas neturėtų mūsų stebinti. Kur tik palyginsim laisvą šalį su nelaisva - Vakarų Vokietiją su Rytų, Austriją su Čekoslovakija, Malaysia su Vietnamu - visur demokratiniai kraštai yra turtingi ir patenkina savo žmonių poreikius...'

'... Ne, demokratija nėra gležna gėlė, bet ji vistic reikalinga priežiūrai. Jei šio šimtmečio galas turi paliudyti demokratinį idealą ir laisvės augimą, mes turime demokratiją paremti.'

'Kai kas teigia, kad mes turime padrašinti demokratines permainas dešiniųjų diktatūrose, bet ne komunistų. Jei su tuo sutikti - kai kurie geros valios žmonės taip daro - reikia sutikti ir su argumentu, kad syki kraštai apsiginkluoja atominiai, jie igauna teisę terorui valdyti savo piliečius. Mes atmetame tokią pažiūrą.'

'... Pirmininkas Bražnevas pakartotinai pabrėžė, kad idėjų ir sistemų tarpusavio lenktyniavimas turi tęstis toliau ir neprieštarauja įtempimo atoslūgiui ir taikai. Mes tik prašome, kad tos sistemos laikytųsi savo pačių įstatymų ir jų pačių priimtų tarptautinių įsipareigojimų. Mes prašome leisti vykti procesui, bet ne persmainymo tuojau pat...'

'... Mes negalime ignoruoti fakto, kad ir be mūsų padrašinimo buvo ir bus sprogimų prieš diktatūrų priespaudą. Pati Sovietų Sąjunga neturi prieš tai imuniteto...'

'... Mes turime būti atsargūs forsuodami pasikeitimus, tačiau kartu turime neslėpti savo tikslų ir griebtis konkrečių veiksmų. Laisvė yra ne kelių laimingų privilegija, bet universalinė visų žmonių teisė. Tai skelbia Juntinių Tautų

■ Iš kitos pusės

Televizijos amžius pastatė naujus reikalavimus politikams. Jie turi sudaryti ĮSPŪDĮ, kuris atitinkamai nu-teiktų jų rinkikus ar daugeliu atveju — pavaldinius. Savime aišku, kad tokie, atvirai kalbant, vaidinimai kaštuoja daug pinigų. Stebint, pavyzdžiui, pramoninių valstybių viršūnių konferencijas Europoje gali apimti net pyktis: kam tiek daug pinigų išleidžiama dėl nieko! Jų planuotojai nenumatė ir, tiesą sakant, negalėjo numatyti įvykių, kurie užtemdė susitikimuose svarstomus. Gal tai išeis į gerą — politikos negalima atiduoti Public Relation specialistams. Iš jos lieka tik forma, be esmės.

Įdomios šviesos į tokių parengimų techniką patiekė paskutinis popiežiaus vizitas D. Britanijoje. Paprastai priėmimo išlaidas padengia kviečiantis kraštas. Į D. Britaniją popiežius tačiau nuvažiavo ne kaip Vatikano valstybės suverenas, jis svečiavosi kaip bažnytinės organizacijos galva. Už tat jį turėjo priimti to krašto Katalikų Bažnyčia. Kadangi 1979 metų jo vizitas Airijoje padarė daug nuostolių, šį kartą viešnagė buvo tvarkoma visai komerciškai. Tam reikalui buvo sukurta privati bendrovė — Papal Visits Ltd., kuri savo patarėju, kaip Kalifornijos lietuviai, pakvietė ekspertą Mark McCormack'ą. Jo International Management Group atstovauja tokius sportininkus, kaip tenisistą Bjorn Borg ir golfinką Arnol Palmer. Už leidimą popiežiaus vizito proga pagaminti oficialius suvenyrus: plytas, knygas, marškinius (T-shirts), vėliavėles, laikrodžius ir sidabrinus šaukštus — viso labo 250 produktų, — 60 įmonininkų turėjo Papal Visits Ltd sumokėti po 10% savo gaminių vertės. Iš taip surinktos sumos International Management Group pasiėmė 20%. Viso labo reikėjo sukelti apie 12 milijonų dolerių.

Rezultate, pareiškė International Management Group viceprezidentas Ian Todd: — jie (Vatikanas) — daugiau išmoko apie komerciją, negu mes apie katalikybę." **vm**

Charta, garantuodama tarp kitko ir laisvus rinkimus.

Vakarai turi padėti, anot prezidento, puoselėti demokratines institucijas: laisvą spaudą, unijas, politines partijas, universitetus - kur tik galima, net ir komunistiniuose kraštuose. Tai esąs planas ateičiai, kuris dar turi būti apsvaistytas. Planas žygiui į laisvę ir demokratiją, kuris paliks marksizmo-leninizmą ant istorijos pelenų krūvos, ten kur paliko visos kitos tirosijos, tramdžiusios laisvę ir bandžiusios uždėti apynasrį žmonių apsisprendimui.

'... Tas tikslas pergyvens mūsų kartą, bet kartu jau daug ką pergyvenome. Reikia pradėti... kryžiaus žygį už laisvę ir naujų kartų ateitį. Laisvės ir teisingumo vardan eikime į pasaulį, kurio visi

žmonės būtų laisvi nuspręsti savo likimą.'

MACHINE SHOP SUPERVISOR NC EQUIPMENT

STURM Machine's, unaqualed growth as the nation's leading independent producer of pump replacement parts requires an unusual candidate for a number one job. We are located just east of Huntington.

THE ideal candidate will have a solid background in NC equipment PROGRAMMING (Tape lathes, mills, ect.), maintenance and ability to supervise a growing work force. Skills must include technical experience in a high volume machined parts environment.

YOU will be placed in a newly constructed building with new equipment in place and on order. If you are an eight-to-five worker, you will not fit into this growing, fast-paced, aggressive organization where your ability, hard work and dedication to the employer pays off.

BEYOND your good salary, we offer fully paid insurance and pension-profit sharing. If you believe in yourself and your ability, forward a resume or letter of qualifications in complete confidence. Please include your full work record and salary history.

PIERCE M. LUCAS
Vice President/Administration

**STURM MACHINE
COMPANY**

POST OFFICE BOX 277
BARBOURSVILLE, WV 25504

STURM MACHINE IS A PROUD
Equal Opportunity Employer
(24-25)

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

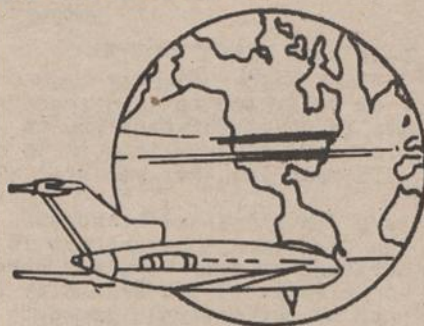
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Nevykęs savaitgalis...

(Atkelta iš 1 psl.)

tams. Jų pačių kraštų piliečiai už paskolas turi mokėti apie 16%, kai sovietai gaudavo paskolas už 7% - ar daugiausiai 11%, taip kaip kurie visai neturtingi kraštai. Prieš konferenciją buvo kalbama apie susitarimą, kad JAV neprieštaraus europiečių talkai dujų vamzdžių tiesimui į Sibirą, jei europiečiai sutiktų nedaryti jokių nuolaidų už kreditą. Faktinai buvo susitarta taip, kad europiečiai pažadėjo nuošimčius už paskolas sovietams padidinti, bet kiek - tai palikta atskirų valstybių nuožiūrai. Dėl to galima buvo susitarti per ambasadorius.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KELETAS MINČIŲ MOKSLO METŲ PABAIGTUVĖSĖ

Baigėsi mokslo metai, užsi-
darė mokyklos, mokytojai ir
mokiniai gauna arti trejetos
mėnesių užtarnauto poilsio -
vasaros atostogų. Kurie po iš-
kilmingo metų baigimo parsie-
neš kolegijų ar universitetų
diplonus, bandys savo laimę,
ieškosis darbo. Jis šiais nepas-
toviais laikais ne vienam bus
sunkoka susirasti, ypač jei diplo-
mas nebus papuoštas labai
gerais pažymiais.

Aukštesniausias mokyklas bai-
gusieji darytų didelę klaidą,
jeigu ir jie rinktųsi darbą istai-
gose ar įmonėse, užuot stenge-
si, jeigu tik šiek tiek tokios sąly-
gos susidaro, siekti aukštojo
mokslo. Juk geriausias laikas
pasiruošti geresniam ir leng-
vesniam gyvenimui yra kaip
tik jaunystė ir jos išibėgėjimas.
Jau dabar nelengva įsidarbin-
ti neturint pageidaujamos spe-
cialybės, o ką bekalbėti apie
ateitį, kada gali prisieiti ir su
bakalauro diplomu vaikščioti
iš vienos vietos į kitą, kol pa-
vyks bet kur pastoviai isika-
binti.

Visi kiti, kurie šiais metais
viena pakopa priartėjo prie
diplomo, irgi turėtų įsidėmėti,
kad panašius sunkumus ateit-
tyje ir jiems teks patirti. To-
dėl jie, kol dar turi keletą me-
tų prieš akis, turėtų pasispau-
sti, kad prasimuštų į pirmau-
jančiųjų eiles. Tik tokius ge-
riausios įmonės ir kompanijos
stengiasi atsirinkti dar prieš
diplomų išgijimą. Mažiaus-
iai pažangūs moksle ir gyve-
nime paprastai slenka pasku-
tiniaisiais. Nenorėtume, kad
mūsų tautiečiai slinktų kartu
su jais, kada jie, laiku pasi-
spaudę, galėtų būti pirmau-
jančiųjų skaičiuje.

Vasaros atostogomis gal dau-
giausiai apsidžiaugs mokyto-
jai. Įtemptą mokyklos darbą
ir kasdienį ruošimąsi pamo-
koms pakeis nerūpestingas lais-
valaikis - gilinantis savo spe-
cialybėje skaitymas, pasitobu-
linimo seminarai ir stovyklos,
keliaavimas, kartais pasiekiant
net užjūrį, jeigu tai leidžia vi-
suomet kuklus mokytojų atly-
ginimas, dažnai atvejais net
mažesnis už paprasto padie-
nio juodadarbio darbininko.
Užtat netenka stebėtis, kad ge-
resnio atlyginimo besiekdami
mokytojai tai vienur, tai kitur
išeina į streiką naujųjų mokslo
metų pradžioje. Kiti gi sten-
giasi vasaros atostogas suna-
-

doti papildomam uždarbiui,
susirasdami trumpalaikį ant-
raeilį darbą. To nereikėtų, jei
gu švietimo reikalams skirtos
lėšos, nelengvai mokesčių mo-
kėtojų sudėtos, nenueitų ne-
taip jau reikalingiems reika-
lams - kaip išpūstai adminis-
tracijai, arba jokios naudos
neduodančiam vad. 'busini-
mui'.

Mažiausiai betgi sumažės
rūpesčiai mokinių tėvams. Tie
sa, jiems nebeteks savaitga-
liais vežioti savo vaikus į litua-
nistinių mokyklų klases, nebe-
reikės jaudintis, kad jų vaikai
saugiai pasiektų reguliarias
mokyklas, jose gerai mokytųsi
ir saugiai grįžtų. Bet užtat
prisieis galvoti, kaip juos užim-
ti tuos tris vasaros mėnesius,
kad jų vaikai neslankiotų gat-
vėse, nieko kita neveikdami,
kaip bendraudami su mažai
pažįstamais kitais gatvių vai-
kais, kartais ir labai negeisti-
nų dalykų prasimanydami.

Vanduo netekėdamas gen-
da, jaunimas be priežiūros ir
užsiėmimo dar daugiau. Tad
ir šių atostogų metu tektų rim-
tai pasistengti, kad jas mūsų
jaunieji sunaudotų taip, kad
rudenį į klases grįžtų pailsėję,
dvasiškai atsigavę ir, kas
svarbiausia, sustiprėję lituanis-
tiniuose dalykuose - pratinęsi
namuose kalbėti tik lietuviš-
kai, skaite ir rašę tik lietuviš-
kai, po kelias savaites praleidę
lietuviškojo jaunimo stovyklo-
se, iš anksto joms pasiruošę.

Lygiai taip pat didelė atsak-
omybės už lietuviškojo švieti-
mo klestėjimą atitenka tiems,
kurie visos išeivijos mastu ji
planuoja ir jo institucijoms va-
dovauja. Kas remia ir stebi jų
užsimojimus, tas ne be pagrįn-
do jaudinasi, kad reikalai nei-
na taip, kaip turėtų eiti.

Džiaugiamės, pvz., kad li-
tuanistinės mokyklos susilau-
kia pasiruošusių mokytojų,
kurie į jas ateina kaip buvę jų
absolventai, dabar dirbą ame-
rikinėse mokyklose. Tai tikrai
gražu. Bet kada tose pačiose
mokyklose mokinių skaičius
kasmet mažėja, o mokyklų
tinklas retėja, tada turime pri-
pažinti, kad jau bloga. Gal
per mažai stengiamasi paveik-
ti tėvus, iš kompaktinių kolo-
nijų išsikėlusius ir tolimesnius
priemiesčius, kad jie, neboda-
mi padidėjusio vargo ir gais-
ties, ir toliau savąjį prieauglį
vežiotų į lietuviškas pamo-

kas? Nesistengiant reikalai tik-
rai nepagerės.

Gal reikėtų pagalvoti apie
lituanistinio švietimo stovyklų
organizavimą jaunimui vasa-
ros atostogų metu, ne vienoje
vietoje porai savaitių, bet dau-
gelyje, kur rūpestingai paruoš-
ta programa galėtų pasinau-
doti jaunuolių šimtai? Tai bū-
tų masinis pagrindas, iš kurio
išaugtų lietuviškojo rašto ra-
šytojai ir skaitytojai, savųjų
parapijų kunigai ir mokyklų
mokytojai, chorų bei ansamb-
lių vadovai ir eiliniai dalyviai
ir t.t. Pagaliau, tada gal ir
taip forsuojama lituanistikos
katedra nepasiliktų tuščia --
su profesoriais, bet be studen-
tų. Joks kontraktorius neprade-
da statyti rūmų, neišpyles
tvirtų pamatų.

Gal savomis mokyklomis iš
viso per mažai rūpinamės?

Didelis dalykas išugdyti jau-
nuolį su tvirta asmenybe ir
pragyvenimą užtikrinančia
specialybe. Bet išeivijoje ne-
mažesnis dalykas - tai paruoš-
ti sąmoningą būsimąją kartą,
kuri lietuviybės išlaikymu iše-
ivijoje sielotųsi nemažiau, kaip
pavergtieji tėvynėje. Tam vie-
nos kitos užuominos nepakan-
ka. Tam reikalinga nuolati-
nių pastangų ir šviesios gyve-
nimiškos išminties. O jų nie-
kada neturėtume stokoti.

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenume-
ratą ir kitomis progomis
Dirvai paremti aukojo:

J. P. Nasvytis, Avon	3.00
V. Ūselienė, Flushing	3.00
St. Slizys, Dearborn	1.00
I. Kaunelis, Detroit	3.00
E. A. Bagdonas-Cesmes,	
Euclid	13.00
V. Mackus, Chicago	5.00
V. Janušauskas, Longuevil	2.00
D. Brazdžionis,	
Los Angeles	10.00
M. Prakevich,	
Virginia Beach	1.00
V. Mitchell, Taylor	1.00
B. Gajauskienė,	
Santa Monica	3.00
Br. Krištopaitis, Chicago	3.00
O. Čiuprinskienė, Euclid	3.00
K. Dabrila, Chicago	3.00
J. Tūbelienė, Putnam	3.00
J. Dilys, St. Catharines	3.00
Dr. A. Aželis, Cleveland	3.00
P. Palšis, Chicago	8.00
J. Kasmauskas,	
Pembroke	100.00
V. Lenkevičienė, Chicago	10.00
A. Kondrat, Elizabeth	3.00
VI. Šniolis, St. Petersburg	12.00
A. Norus, Detroit	1.00
H. Janušis, Morgan Hill	1.00
Dr. K. Balukas, Chicago	10.00
Dr. J. Jakštas, Lakewood	10.00
M. Jasiūnas, Evanston	3.00
V. Kliorys, Euclid	3.00
A. Tamošaitis, Kingston	5.00
Clevelando Skautininkų	
Draugovė	50.00
A. Kalvaitis,	
Ormond Beach	10.00
J. Kapčius, Juno Beach	3.00
A. Česonienė, Linwood	3.00
A. Kašuba, Deltona	5.00
Dr. E. Armanienė,	
Baltimore	33.00
N. Chernetzky, Cleveland	3.00
P. Šimoliūnas, Chicago	5.00
M. Račys, Toronto	6.48

Visiems aukotojams nuo-
širdžiai dėkojame.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

AUŠROS šimtmečiui atžymėti DIRVOS romano premija 2,500 dolerių!

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

ATEINANČIAIS 1983 metais sukanka šimtas metų
nuo dr. Jono Basanavičiaus įsteigto ir redaguoto "Aušros"
laikraščio pasirodymo. Pagerbdama ir norėdama tinkamai
paminėti lietuviškosios spaudos svarbią sukaktį, Dirva
skelbia "Aušros" šimtmečio sukaktuvinį romano konkur-
są. Jo globėjas ir rėmėjas yra nuolatinis Dirvos kas-
metinių novelės konkursų mecenatas Simas Kaše-
lionis.

Mums atrodo, kad pati "Aušros" epocha, jos tautinis
romantizmas, lietuviškų aspiracijų istorinis fonas ir gim-
tosios žemės traukos pajautimas bei gilus laisvės ir ne-
priklausomybės troškimas yra dėkingas fonas kiekvienam
lietuviui rašytojui, kurio kūrybinė plunksna tikrai atras
dėkingą temą ir savą, lietuvišką, artimą siužetą jamžinti
savo kūrinyje tą erą, kurią vadiname romantiniu "Auš-
ros" laikotarpiu.

Tačiau, kaip ir visada, rašytojui paliekame visišką
laisvę apsisprendime ir kūrybiniame įkvėpime. Jis turi
teisę pats pasirinkti tą ar kitą tematiką, jam patinkamą
siužetą. Turinys ir veikalo pobūvis jo nevaržo. Veikėjai
gali būti arba istoriniai, ateiną iš praeities rūkų, arba fik-
tyvūs — gimę rašytojo vaizduotėje. Žinoma, jie gali būti
ir kasdieniai pilki žmonės, jo pastebėti kasdieniame gyve-
nimo kelyje. Kūrėjui duodame visišką laisvę laiko, tikro-
vės ir fantazijos rėmuose. Iš dalyvaujančiųjų konkurse te-
bus reikalaujama, kad rašytojo plunksna sukurtų spal-
vingą vaizduojamo laiko tarpio koloritą, kad jis mums
duotų gyvus — fizinius ir dvasinius — veikėjus, kurie gy-
ventų tikrame ir nemeluotame literatūriname pasaulyje.

Kad rašytojai, norį dalyvauti Dirvos romano konkur-
se, galėtų tinkamai pasiruošti, šiame Dirvos numeryje
skelbiame

AUŠROS šimtmečio sukakčiai atžymėti Dirvos romano konkurso taisyklės:

• **TEMATIKA** — Konkurso dalyviai savo kūriniui
temą pasirenka pagal savo nuožiūrą. Tematika gali būti
įvairi: tautinė, visuotinė, fantastinė, psichologinė. Siu-
žeto pobūdis — paties autoriaus reikalas.

• **ROMANO ILGIS** — Romano rankraštis turi būti
rašytas rašomąja mašinėle, su dvigubu tarpu ir netrum-
pesnis, kaip 200 mašinraščio lakštų.

• **RANKRAŠČIO PARUOŠIMAS** — Konkursui siun-
čiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja
mašinėle ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis
užrašomas ant uždaro pridodamo vokelio, kurin autorius
įdeda užrašęs savo tikrą pavardę, adresą ir telefono nu-
merį. Nelaimėjus, vokeliai neatididomi.

• **LAIKAS** — Paskutinė rankraščiui prisiuntimo data
yra 1983 metų gruodžio mėn. 1 d.

• **SĄLYGOS** — Laimėjęs konkursą autorius už savo
kūrinį gauna dviejų tūkstančių penkių šimtų (2500) do-
lerių honorarą-premiją. Dirva pasilaiko teisę premijuoto-
jo romano ištraukas spausdinti savo laikraščio skiltyse
ir be papildomo atlyginimo išleisti romaną atskira knyga.

• **MECENATAS** — Šio romano konkurso mecenatas
yra Simas Kašelionis ilgametis Dirvos novelės
konkursų globėjas ir rėmėjas.

• **ADRESAS** — Rankraščius siųsti: DIRVA, Aušros
šimtmečiui atžymėti romano konkursui, P. O. Box 03206,
Cleveland, Ohio 44103.

• **JURY KOMISIJA** — Jury komisija sudaroma iš
trijų narių, kurie savo posėdyje balsų dauguma sprendžia,
kuris rankraštis yra premijuotinas.

• **NEPREMIJUOTI RANKRAŠČIAI** — Saugomi ir
grąžinami autoriams prisiuntus adresus.

Stalinas ir Hitleris (3)

Siaubas pergyvenimais ir skaičiais

Vytautas Meškauskas

Kartais milijonai nužudytų atrodo kaip šalta statistika - didelis daiktas, ar vienas mažiau ar daugiau! Pažįstamo ar bent girdėto žmogaus likimas veikia daug stipriau. Antonovo-Ovsejenko 'Stalino laikų' knygoje tokių asmeniškų iliustracijų yra daug. Paprastai jie yra palydimi šaltinio paminėjimu: 'Žodiniai prisiminimai maršalo V. Ciukovo', 'iš nepaskelbtų M. atsiminimų rankraščių', 'pagal Anas tazo Mikojanio pasakojimą'. Keletas įdomesnių epizodų:

1937 m. civilinio karo didvyris maršalas Bliucheris, ką tik sėkmingai atmušęs japonų puolimus, buvo apkaltintas esąs ... japonų šnipas. Verčiant prisipažinti, jam buvo išplėšta viena akis ir išpausta į jo paties delną, grąšinant 'jei nekalbėsi, gausi ten pat savo kitą akį!'. Atvestas į Berijos kabinetą, Bliucheris jį puolė ir buvo vietoje nušautas.

Maršalas Tuchačevskis, geriausias Raudonosios Armijos strategistas, buvo apkaltintas esąs nacių agentas. Zinodamas savo likimą, Tuchačevskis skubinosi pabaigti savo veiklą apie karinę strategiją. Devyniolika metų po Tuchačevskio egzekucijos ir 15 metų po vokiečių užpuolimo, jo rankraštis pagaliau buvo perskaitytas. Jame įrašyta: 'Fašistinė Vokietija 1941 metų pavasarį puls Sovietų Sąjungą su 200 motorizuotų divizijų'. Tuchačevskis apsiriko tik vienu mėnesiu ir 20 divizijų, bet niekas iki to laiko neskaityt 'išdaviko' Tuchačevskio.

Eikime prie skaičių. Palyginimui atsiminkime, kad prancūzų revoliucija savo baisiausio siautėjimo metu pasiuntė į giljotiną 35,000 žmonių. Per paskutinius 50 metų gyvavimo, caro Rusijoje viso labo už kriminalinius ir politinius nusikaltimus mirtim buvo pasmerkta 14,000 žmonių. Visi jie buvo viešai teisiami ir, kaip pvz. caro Aleksandro II žudikai, galėjo teisme pasiaiškinti. Pagal Antanovą-Ovsejenko, Stalinas pasmerkė mirčiai:

- Per 'valymą' 1934 ir kitais metais - 19 milijonų;
- Varant kaimiečius į kolchozus, kartu su badu, žuvo 22 milijonai;
- Per egzekucijas ir kitokią priespaudą karo ir pokario metais - 9 milijonai;
- Tiesioginiai nuo antrojo Pasaulinio karo - 32 milijonai žmonių.

Nepatikėtina? Net pagal Vakarams prieinamas sovietų statistikas, Sovietija per karo metus prarado 30 milijonų žmonių. Nikolai Tolstoy, garsaus rašytojo anūkas gyvenęs Anglijoje, savo ką tik išėjusioje knygoje 'Stalin's Secret War' (Holt, Rinehard & Winston leidykla, 463 psl. \$18.50) skaičiuoja, kad vokiečiai, kurie kare su sovietais patys neteko

2.5 milijono karių, daugiausia galėjo būti atsakingi už 15 milijonų sovietų karių ir civilių (įskaitant ir žydus) mirtį. Kur dingo kiti 15 milijonai, kurių pasigedo sovietų statistika? Jie yra Stalino aukos kitais būdais.

Neįtikėtina, bet kai sudedi visas Stalino aukas - gauni sunkiai įsivaizduojamą 80 milijonų žmonių gyvybių skaičių. Milijonas šen ar ten, bet vis tiek dar lieka pakankamai, kad Sovietiją paskelbti didžiausia tironija pasaulio istorijoje. Priešingai Medvedevui Antonov-Ovsejenko neskaityto Stalino režimo komunistinės idėjos išsigimimu. Jis rašo:

'Teroras, kaip socializmo statybos priemonė, prasidėjo dar Lenino laikais ... Lenino doktrina apie proletariato diktatūrą daugiau prisidėjo prie

diktatoriaus visos valdžios pagrobimo, negu kas kitas.'

Kas buvo nelogiška Sovietijoje, tai ne Stalino režimas, bet Chruščiovo bandymas atidengti Stalino 'veiklą'. Lygiai kaip Berijos nepasisekimas pagrobti sau valdžią po Stalino mirties. Tai buvo kova tarp Stalino patikėtinių ir tokios savitarpio kovos rezultatus sunku įspėti.

Antonovas išveda:

'Stalinas paliko gangsterizmą kaip valstybės politikos metodą. Kol kas jo įpėdiniai ir toliau naudojami tuo instrumentu, nieko nepaisant. Taip pat ir santykiuose su kitais kraštais.'

Prie to galima pridėti, kad Brežnevo įpėdiniu greičiausia bus GPU viršininkas Yuri V. Andronopovas, šiomis dienomis

A. a. prof. Adomo Varno paminklo projektas jau atiduotas vykdyti. Paminklą suprojektavo skulptorius Ramojus Mozoliauskas, daugelio paminklų autorius. Tikimasi paminklą atidengti rudenį. Auką prašoma siųsti Komiteto išdėdinkui St. Vanagūnui, 6454 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629 arba įnešti į Varno Paminklo sąskaitą Nr. 33131-1, Midland Savings Marquette arba Archer banko skyriuose.

LIETUVIŲ DAILININKŲ ŽINIAI

Bendroji Lietuvių Dailės Paroda šiais metais bus atidaryta spalio 1 d. Čiurlionio Galerijoje, Inc. 4038 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Bus skiriamos premijos: dail. M. Šileikio (750 dol.) — už tapybą ar skulptūrą, Čiurlionio Galerijos, Inc. (\$500) — už kūrinių bet kurios technikos ir dail. T. Petraičio (\$250) — už akvarelę ar grafiką.

Norintieji parodoje dalyvauti dailininkai atsiliepia laiškais galimai anksčiau, atsiųsdami \$10 registracijai. Parodai galima siūlyti iki 10 darbų iki rugsėjo 1 d. atsiunčiant kūrinių skaidres ar fotografijas. Chicago ir apylinkės dailininkai gali pristatyti pačius kūrinius. Priimtų parodai darbų

juoda - balta fotografijos, tinkamos katalogui ir spaudai, atsiunčiamos ne vėliau rugsėjo 15 d. Darbai pristatomi ne vėliau rugsėjo 27 d. Vėliau atsiųsti kūrinių parodoje nebus išstatyti.

Premijuoti kūrinių paliekami Meno Kūrinių Fonde, Nepriklausomai Lietuvai. Kūrinių pristatomi ir grąžinami savininkų sąskaita. Jury Komisija bus paskelbta vėliau.

Lietuviai dailininkai, dalyvaukite kūrybos varžybose! "Siekite ten, kur vyzdys nepasiekia, laužkite tai, ko protas nepajėgia!"

Čiurlionio Galerija, Inc.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OPPORTUNITY FOR
RN's/LPN's
7-3, 3-11, full and part-time positions
available. Competitive salary, full
range of benefits. Interested individuals
should contact:
314-227-5070
For interview appointment:
CLAYTON HOUSE HEALTHCARE
1251 E. Clayton Rd.
Manchester, Mo. 63011
Equal Opportunity Employer
(24-27)

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Vytautui Alantui 80 metų

(Atkelta iš 1 psl.)

ti Šeduvoje kitas, jau tikras "daraktorius" Liepa, reikėjo viską pradėti iš naujo.

Stoju savanoriu į kariuomenę

Berods man einant aštuntuosius metus, tėvai pirkto stambų ūkį, Kriaukenų dvaro centrą, Radviliškio valsč. Šiaulių apskr. Tėvai buvo darbštūs, sumanūs ir pažangūs ūkininkai ir iš apliesto, nugyvento 70 ha. centro ilgainiui padarė kone pavyzdinę ūkį, iš kurio mus, visus vaikus: mane, abi seseris Antaniną ir Milę bei jauniausiąjį brolių Algirdą, išleido į aukštuosius mokslus.

1912 m. tėvas išvežė mane į Šiaulius, pasamdė naują mokytoją, dabar jau tikrą IV klasės gimnazistą Velbutą, kuris ir prirengė mane Šiaulių Vyrių Gimnazijon (tada dar rusų) į prirengiamąją klasę. Po metų išlaikiau egzaminą į I klasę, o dar po metų, perėjęs į II klasę, mokslą rusų mokykloje baigiau: 1914 m. prasiėjo I pasaulinis karas.

Rusų mokykloje aš užtrūkiau tik porą metų, bet tas laikotarpis nepraėjo nepalikęs man tam tikrų pėdsakų. Tuo metu Rusijoje moksleivių tarpe buvo labai paplitusi detektyvinė ir apštamai nuotykių literatūra, leidžiama mažom, plonom knygėlėm. Detektyviniai pasakojimai — Nat Pinkerton, romantinių nuotykių serija — Leichtveiso ola, Berlyno miesto budelis ir k. uždegdavo jaunimo fantaziją ir, nors suaugusieji

drausdavo, bet mes skaitydavom pasislėpę. Tada man kilo mintis pasidaryti rašytoju. Žinoma, ta literatūra ilgainiui išgaravo, bet, kai dabar galvoju, gal tai buvo pirmą kartą užuomina, nulėmusi visą mano tolesnį gyvenimą...

Pirmą vokiečių okupaciją praleidau Kriaukenuose, ūkininkaudamas. Dirbau visus žemės ūkio darbus kartu su šeima. Mano to meto gyvenimas nesiskyrė nuo eilinio kaimiečio bernelio. Tarpkitko, atsimenu, buvau užsiauginęs šaunų žirgelį Širmuką, su kuriuo mėgdavau pasipuikuoti, prieš kaimynus. Žiemos metu aš su seserimi važiuodavom į kaimyninį Aukštelkų kaimą, kur buvo įsikūrusi mokykla.

Karui baigiantis, berods, 1917 m., Šiauliuose įsisteigė gimnazija. Tėvai tuojau mane su seserimis išvežė į Šiaulius. Buvo tada labai neramūs laikai. Lietuva kūrėsi kaip nepriklausoma valstybė. 1919 m. Rytų Lietuvą užplūdo bermontininkai. Būdamas 17 m. vaikėzas, iš ketvirtos klasės su keliais draugais pabėgau iš okupuotos zonos į Kauną ir stojau savanoriu į kariuomenę. Paskyrė mane į Kauno komendantūrą. Čia tuo metu tarnavo ir Juozas Tysliava. Jis buvo labai aukštas, ištysęs ir nešiojo pasijuosęs prie šono didžiulį parabelį. Rodydavo jis man ir savo eilėraščius, kurie mane domino savo naujumu.

Kokie buvo neramūs tada laikai labai ryškiai pavaizduoja savanorio Prano Eimučio likimas. Vokiečiai dar nebuvo galutinai pasi-

Rašytojas Vytautas Alantas su žmona Irena laike jo romano "Liepkalnio sodyba" pristatymo Chicagoje
A. Šeštoko nuotr.

traukę iš Lietuvos, ir Kaune tebesiautėjo jų įgula. Kartais įtampa tarp besiorganizuojančios lietuvių kariuomenės ir vokiečių įgulos įsitempdavo nepakenčiamai. Mes, komendantūros tarnautojai, pro langus matydavom lietuvių karių kulkosvydžius, išrikiuotus ties rūmais. Bet didžiausias susidūrimas įvyko Laisvės Alėjoje prie Metropolio viešbučio, kur buvo apsistojusi Amerikos Maitinimo Komisija. Kovo 16 ir 17 naktimis vokiečiai nudraskė Amerikos vėliavas, o kovo 18 d. kelios dešimtys vokiečių kareivių surengė priešamerikonines demonstracijas prie Metropolio. Tuo metu prie durų ėjo sargybą du lietuviai savanoriai: vienas iš jų — Pranas Eimutis.

Betriukšmaujant vokiečiams, atvažiavo jų viršila ir norėjo įeiti vidun, bet lietuviai neleido. Tuomet vokiečiai dukart šovė į Eimutį ir jį nukovė vietoje. Viso to įvykio smulkmenų aš nemačiau, bet labai gerai atsimeinu triukšmaujančius vokiečius, praeidamas Laisvės Alėja pro šalį.

Vėliau, 1934 m. prie viešbučio durų, buvo įmūryta marmurinė lenta su Eimučio bareljefu ir atitinkamu parašu jo žygdarbiui įamžinti.

Mano pirmoji korespondencija...

Ištarnavęs kariuomenėje apie pusę metų, apsiraminus vidaus gyvenimui, grįžau į Šiaulių gimnaziją. Čia pradėjau ir rašinėti. 1921 m. parašiau pirmąją korespondenciją apie pasirušimą Vasario 16 d. iškilmėms Šiaulių mieste. Pasirašiau slapyvardžiu — Vytė.

Iš tais laikais skaitytų lietuviškų knygų, atsimenu, man paliko neišdildomą įspūdį Vaižganto — Pragiedruliai. Iš kitataučių rašytojų man imponavo Goethe, kurio portretą nusipiešęs laikiau pasikabinęs savo kambaryje.

Iš Linkuvos progimnazijos į penktą klasę atsikėlęs Juozas Paukštelis, joniškietis Jonas Grinius ir radviliškietis aš pats sudarėme gan šaunią trejukę. Aš su Paukščeliu buvom toje pačioje klasėje, Grinius — viena klase aukščiau. Daugiausia Griniaus iniciatyva, leidom šapirografuotą laikraštėlį — Ateities spinduliai. Retkarčiais išleisdavom ir humoro leidinėlį: atsimeinu, aš pats vienas perrašiau savo ranka. Visi trys gyvai veikėme ateitininkų kuopoje. 1922 m. buvau kuopos pirmininkas. Tiesą sakant, tuo metu kitokių moksleivių sambūrių ir nebuvo, bent aš tokių neatsimeinu.

Berods būdamas šeštoje klasėje ėmiau rašyti eilėraščius. Žavėjo mane tada tolimi akiračiai, žvaigždynai, tamsios Egipto naktys ir kiti panašūs motyvai. Nebeatsimeinu, būnant šeštoje ar septintoje klasėje, buvo paskelbtas literatūros konkursas. Taipogi nebeatsimeinu ar tai buvo poema, ar eiliuota drama, kurią pasiunčiau vertinimo komisijai. Pasiuntė kažką pana-

šaus ir J. Paukštelis. Žinoma, jokie konkurso nelaimėjome, tik Vaižgantas pasakum juokavo, kad gimnazistai pradėję varžytis su seniais...

Gimnaziją baigiau 1923 m. pavasarį ir rudenį įstojau į universitetą Kaune — humanitarinį fakultetą. Klausiau M. Biržiškos lietuvių literatūros istorijos kursą, Dubo — prancūzų literatūros istoriją, Būgos — lietuvių kalbos kursą ir k. Mėginau prasimanyti bent kišenpinigių iš žurnalistikos, bet tuo metu redakcijos dar labai nenoriai mokėjo bendradarbiams honorarus, o kita vertus buvau dar jaunas, neturėjau nei patyrimo, nei pažinčių. Žodžiu, iš mano žurnalistikos nieko doro neišėjo. Mėginau surasti kokią tarnybėlę, bet irgi nesėkmingai. Tėvams leisti keturis vaikus į mokyklą buvo sunkoka. Reikėjo ieškoti kokios išeities.

Kaip pasidariau Alantu?

Kauno universitete studijavau tik vienerius metus. Prasidėjus mokslui 1924 m. rudenį, gavau iš tėvo laišką su 5 litais ir pastaba: — Tavo reikalams! — Tai jau buvo per daug! Negalėjau rugoti tėvams — jie darė ką galėjo, bet man ta studentiška ubagystė nusibodo. Perskaičiau niversiteto vitrinoje skelbimėlį, kad Plungės gimnazijai esąs reikalingas lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas. Aš tą darbą gavau ir vėlai rudenį, parašęs tėvams graudų laišką, kad "išskrendu iš gimtojo lizdo", išvažiavau mokytojauti į Žemaitiją.

Tie Plungėje praleisti metai priklauso prie pačių gražiausių mano gyvenimo metų. (Daug vėliau kai kuriuos to laikotarpio epizodus pavartoju savo novelėi — Renesansas žemaitijoje). Gimnazija buvo įsikūrusi kunigaikščio Oginskio renesanso stiliaus rūmuose, puikiame parke, ku-

(Nukelta į 6 psl.)

Sukaktuvininkas Vyt. Alantas, minint Detroite Vilniaus Universiteto 400 metų sukaktį pertraukos pasikalbėjime. Iš kairės: J. Švoba, Vyt. Alantas, V. Majauskas ir Br. Kviklys.

J. Gaizučio nuotr.

Vyt. Alantui 80 metų...

(Atkelta iš 5 psl.)

ris, kad ir buvo kiek aplesitas, bet vis dėlto iš jo alėjų, tvenkinių, bei vandenkričių tebedvelkė senoji grožybė ir romantika. Buvo kalbama, kad parkas buvęs išplanuotas pagal antikinės Lietuvos ramovių pavyzdį. Nežinau, kiek čia teisybės, bet legendos visada yra gražiausi istorijos papuošalai, o kartais gal ir net tikresnės už pačius istorinius faktus...

Mokytojauti man sekėsi, mokiniai mane mėgo. Pavasari, orui atšilus, su vyresniųjų klasių mokiniais aš pamokas atlikinėdavau parke, atvirame pavilijone.

Tais metais mano gyvenime įvyko daug naujovių. Rašytojauti sąlygos buvo ko puikiausios. Gamtos grožis susietas su žmogaus kūrybine išmone man visada daro didžiausią įspūdį. Atliekamu laiku daug rašiau ir suredagavau eilėraščių rinkinį vardu — Amžini laužai, pasirašydamas: Vitolis Svajonis. Buvo jau ir viršelį nupieštas, bet išleisti neišleidau — nesusitariau dėl kainos. Gal būtų tas nepasisekimas bus prisidėjęs prie to, kad paskum ilgą laiką prie eiliavimo nebegrįžau. Karo sukuriuose dingo ir rankraštis.

Kitas svarbus įvykis mano gyvenime buvo tas, kad čia suradau savo slapyvardį, kuris paskum virto įteisinga pavarde. Pradėdamas literatūrinį darbą, ieškojau slapyvardžio ne dėl to, kad būčiau niekinęs tėvų pavardę, bet dėl to, kad ji skambėjo gal kiek griezdiškai ir turėjo lenkišką "kvapelį". Neturėjau progos pasiknisti Naujamiesčio parapijos metrikų knygoje, kur tėvas buvo krikštytas, bet greičiausiai ten būčiau radęs senelio, o gal prosenelių lietuvišką pavardę: Jakšys, gal Jakšius, ar panašiai. Matyt, koks lenkomanas klebonas nusprendė mano giminę subajorinti, t. y. sulenkinti ir užrašė Adam Jakševič, atseit, Adomas Jakševičius. (Tarp kitko jakšys ar jakšis reiškia kirvį). Kaip mano pavardę užrašyta Sidabravo metrikų knygoje, netikrinau, tik žinau, kad, kaip pasakojo motina, klebonas su krikšto tėvo susiginčijęs dėl vardo. Krikšto tėvas pasiūlęs krikštyti Vitold, klebonas atsakęs, kad tokio šventojo nesą, o krikštatėvis atšovęs, kad gal naujagimis tapsias pirmas šventasis tuo vardu... Šiaip ar taip bet, atsikūrus Lietuvai, visuose oficialiuose raštuose figūruoja tik Jakševičiaus pavardė.

Kaip aukščiau pastebėjau, pradėjęs rašyti, ėmiau ieškoti slapyvardžio. Buvau

JIE GIMĖ PIETŲ AMERIKOJE (10)

Klaidinančios žinios

JŪRATĖ STATKUTĖ
DE ROSALES

Pakalbėjus apie susisieki-mo sunkumus, tenka pereiti į informacijų klaidas, kurios atveria kaskart didesnę prarają tarp šiaurės ir pietų pasaulių.

Liberalų galvosenos persunktos didžiosios informacijų agentūros atlieka tokią savotišką žinių atranką, kad plačiąją publiką metai iš metų pasiekia tikrai tokios žinios iš Pietų Amerikos, kurios patvirtina agentūrų pareigūnų "a priori" darytus sprendimus apie pietų kraštus. Šiame "a priori" vaizduotėje sukur-tame paveiksle vyrauja senai atgyvenusi Centro Amerikos "banana republic" klišė ir Popeye nuotykių lygio reportažai apie guerrillos žygdarbius, kuriuose valdžios "represijos" užkrauna Bruto rolę. Visą tai karūnuoja stačiai fantastiškas nesusigaudymas be galo greitoje kultūrinėje ir socialinėje Pietų Amerikos pažangoje.

Tragiškiausia tos metų metais klaidingai perduotos informacijos pasėka šiandieną yra absurdiškas Falklandų karas, kurio pradžioje anglai turbūt galvojo, kad jie kariaus su nepopuliaria kariška diktatūra, ir nesuprato, kad jie stoja į karą su visa tauta. Skirtumas tarp šiaurės ir pietų galvosenos šiandieną jau toks didelis, kad tuomet, kai prezidentas Reaganas visai sąžiningai pranešė, jog jis jaučias pareigą remti "teisėtąją", būtent anglų pusę, šis pasakymas pasirodė visai naturalus JAV-ėse, o Pietų Amerikoje jis turėjo tokią psichologinę paseką,

beprededą vadintis Vitoliu Svajoniui, bet man tas slapyvardis nepatiko. Klausimas išsprendė visiškai netikėtai. Administracijos namas, kuris irgi stovėjo parke netoli kunigaikščių rūmų, buvo lyg ir savotiškas pensionas, kurį tvarkė tokia ponija Ščukienė. Atvažiavęs į Plungę, aš čia apsigyvenau: gyveno čia ir dar vienas kitas mokytojas. Kartą valgant pietus, kažkas ištarė Alanto vardą. Alantas yra Kretingos apskr. upė, Minijos kairysis intakas. Tas vardas man iškart įstrigo galvon, ir aš ten pat nusprendžiau pasirinkti jį savo slapyvardžiu. Vėliau, berods, 1937 m. aš oficialiai savo pavardę Jakševičius pakeičiau į Alantą. Vienas lituanistas man vėliau aiškino, kad senoje aisčių kalboje alantas reiškias šaltinį, versmę. Ar iš tikrųjų to žodžio tokia prasmė, netikrinau.

(Bus daugiau)

kokią pav. paseką turėtų Lietuvoje išgirstas pasakymas, jog rusai turėję "teisę" užimti Lietuvą todėl, kad jie Lietuvą valdė jau carų laikais.

Ne mums, lietuviams, dera spręsti, kas tose nedovantose Falklando skerdi-nėse yra teisingas, kas ne. Mums tik būtina griežtai atsirubežiuoti nuo to klausimo, kol skilimas nepalietė šiaurės ir pietų lietuvių. Supraskime, kad čia nėra tuščia retorika, o šimtų jau-nų lietuvių, tarnaujančių Argentinos kariuomenėje, liejamo kraujo klausimas.

Šiaurės lietuvių išeivijos spauda, kurios neretas egzempliorius keliauja į Pietų Amerikos lietuvių namus, turi ypatingai saugotis aklo atkartojimo šiaurėje vyraujančių trafaletų. Jei anksčiau, paskaitę pav. lietuvių spaudoje naiviai atkartotas paniekinančias užuominas apie dabartinę Čilę, mes tik pasijuokdavome ir pečiais patraukdavome (kasdieniniame gyvenime, retame pasaulio krašte yra kvėpuojama tokioje laisvės atmosferoje, kaip Čilėje), tai dabar, po Falklandų, mes jau iš tokių dalykų nebesijuokiam. Pietuose gyvenantis lietuvis, kuris atlaikė įvairius kairiųjų spaudimus, dažnai kruvinus ir nežmoniškai žiaurius, paskaitęs lietuviškoje spaudoje žodžius, kurie parodo, kad brolis tautietis gyvenantis šiaurėje jo nesupranta, pasijunta lyg artimos giminės netekęs. Jei priedu tas lietuvis turi sūnų, kuris tarnauja kovojančioje kariuomenėje, jis pasijus netikėtai nesuprastas, bet ir įžeistas.

Šiaurėje gyvenantis lietuvis turi įsisąmoninti, kad Argentinos kariuomenėje tarnaujantis jaunas lietuviukas yra įsitikinęs, kad jis gina nuo priešų-imperialisto-kolonialisto savo ant-rąją tėvynę, tą, kurioje jis gimė. Priedu jis neabejoja, kad jis kovoja ne tik su jo dabartinės tėvynės — Argentinos — priešais, bet ir su ta tauta, kuri atidavė Lietuvos aukšą ir kurios ministeris pirmininkas įkalbėjo amerikiečius dovanoti rytų Europą sovietams. Po antrojo pasaulinio karo pietų amerikiečius gana smarkiai jaudino per didelis JAV galybės išaugimas, kuris sugriovė kontinentinę politinę lygsvarą. Tie patys pietų amerikiečiai neabejoja, kad tuometinės JAV galybės išaugimas nemažiau jaudino anglus, ir kad tai buvo pagrindinė priežastis, dėl kurios anglai protegavo

rytų Europos atidavimą sovietams.

Neturėtume spręsti, ar taip galvodamas kariuomenėje tarnaujantis jaunas lietuviukas yra teisingas ar ne. Turime tiksliai konstatuoti jo galvosenos faktą ir su juo skaitytis. Jei (ir "kai") Argentina karą pralaimės, aukų kiekis bus jau toks didelis, žaizda įrežta Pietų Amerikoje bus tokia gili, kad visam žemynui beliks du keliai: atsirubežiuoti nuo vakarų pasaulio ir izoliuotis savo kiau-te, arba suartėti su sovietais. Antruoju atveju lietuvių tragedija Argentinoje bus dviguba.

Labai stambi ir sena, kelių kartų senumo, aktyvi Argentinos lietuvių kolonija, šiandieną, labiau negu bet kada, turi būti suprasta

šiaurėje gyvenančių lietuvių ir viešai, atvirai, garsiai užjausta. Jei šiaurės lietuvių spauda, jei didžiosios organizacijos to skubiai nepadarys, susikaups pietuose tokia gili pagieža, kurios šiaurėje gyvenantis lietuvis iš viso negali net įsivaizduoti.

Tebūnie šis straipsnis perspėjimas lietuvių spaudai: atminkite, kad Argentinoje yra daug lietuvių, gerų lietuvių, atsidavusių lietuviškai veiklai lietuvių. Saugokitės juos ir mus įtraukti į kitų valstybių paikų vaidų painingą. Galvokite tiksliai lietuviškos vienybės mastu — nekartokite savo skiltyse svetimų interesų diktuotas informacijas. Su nuoširdžia simpatija lietuviui lietuviui, tieskite dešiniąją pietiniam broliui, o kairiąją nustumkite į šalį pietietį įžeidžiančius samprotavimus ir žodžius.

"Amber Holidays"

1982 M. EKSURSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:

liepos 5	— \$1165.00	rugsėjo 6	— \$1171.00
liepos 19	— \$1135.00	rugsėjo 15	— \$1045.00
rugpjūčio 4	— \$1135.00	rugsėjo 27	— \$1082.00
rugpjūčio 18	— \$1350.00	spalio 6	— \$ 995.00
(su Ryga)		gruodžio 27	— \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokėsiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon.- 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Liūdna, bet tikra istorija

Automatricos motoro užėsys monotoniškai geležinkelio bėgių sujungimuose trinkelėdavo, kaip sunkaus kūjo nenustojantys, ritmingi dūžiai. Ilona sėdėjo šalia lango užsisvajojusi, bandydama pamiršti baigiamųjų egzaminų įtampą ir savo nesėkmę, gavus istorijos baigiamųjų egzaminų nepatenkinamą pažymį. Sunku buvo persiorientuoti per vienerius metus į naują Lietuvos istorijos interpretavimą ir Stalino konstitucijos garbinimą. Pataisa reiškia, kad drauge su kitomis abiturientėmis negalės dalyvauti abiturienčių vakare, kadaise vadinamame "baliuje". Viskas pasikeitė, viskas svetima, keista, nauja.

Po baigiamųjų egzaminų liko penkios dienos iki oficialaus mokslo metų uždarymo ir atestatų įteikimo. Ilona stebėjosi, kad jai nebuvo graudu negauti dabar atestato, nors per eilę metų ji buvo geriausia savo klasės mokinė. Nebarė jos našlė mama, dažnai liūdnei atsidūsdama, klausydama vakarais slapta užsienio žinių ir vis sakydama, kad amžiną atilsį tėvelis tokius laikus jau prieš dvejetą metų pranašavo, išgyvenęs bolševikinės revoliucijos siaubą, studijuojant Maskvos universitete.

Su motinos leidimu, Ilona važiuojo į kadaise gražų, turtingą Varpaičių dvarą, kuriame vis dar prisiglaudę gyveno dėdė Julius su savo jaunate žmona Izabele, Ilonos mylimiausia dėdiene. Drauge su jais gyveno močiutė, aukšta, ori, panaši į senų kunigaikštienių portretus, kurios juoduose plaukuose tik kur ne kur sužvilgėdavo sidabro siūlėlis. Varpaičių dvaras jau seniai nusavintas, tačiau jo viename šone, visiems darbininkams nubalsavus, buvusių savininkų šeimai buvo leista pasilikti, dėdė paskyrus "Aušros" kolūkio buhalteriu. O močiutė, plačiai apylinkėje žinoma savo moderniais šiltadaržiais, kuriuose dar prieš Velykas būdavo šviežių salotų ir ridikėlių, azalijų ir kaukazo melionų, kavūnais vadinaimų, liko šiltadaržio vedė "patarėja". Atvykstančius svečius kadaise pasitikdavo

senasis Antanas, Varpaičių ūsotas ūkvedys ir šaunus vežėjas, į geležinkelio stotį atkeliaudamas su šviesiu fajetonu, kurį traukė du žvilgantys, žvalūs arkliai. Antano botagas visada buvo rūpestingai nulakuotas tamsiai mėlyną laku ir atrodė, kad jis ne arkliams pavartyti buvo naudojamas, tik tam tikram garsui sukelti, sugreitinata riščia artinantis prie dvaro namo didžiųjų durų, arklius staugiai ir sustabdant.

Antano ši kartą nebus, pagalvojo Ilona, mesdama žvilgsnį į savo kuklų lagaminėlį. Ji galvojo apie savo "naują" dėdienę Izabelę. Ji buvo labai graži, visiškai panaši į tas filmų žvaigždes, kurių nuotraukų didžiulės kolekcijos jai pavydėjo draugės. Izabelė iki savo vestuvių gyveno Italijoje, kur Milano universitete studijavo meną. Ilonai ji buvo moters grožio idealas, imponuojanti, žavi asmenybė, į kurią ji norėtų būti panaši. Tačiau Ilona, veidrody ne kartą kritiškai peržvelgus savo apvalų liemenį tamsioje gimnazistės uniformoje, savo pablykusių, šlakuotą veidą, žinojo, kad jai iki dėdienės Izabelės taip toli, kaip "ropei iki mėnulio".

Ir kas buvo nuostabiau, kad dėdė Julius ir Izabelė susituokė Vilniaus Aušros Vartų koplyčioje, kurią Ilona tik vieną kartą iš tolo mačiusi savo trumpo Vilniuje vizito metu. Į vestuves jai nebuvo leista važiuoti, nes mokslo metai dar nebuvo pasibaigę.

Automatrica pradėjo lėtėti. Uniformuotas geležinkelietis, ant kurio kepurės vietoje seno Lietuvos Geležinkelio ženklo žvilgėjo aprūdijusi penkiakampė žvaigždė, šuktelėjo "Kalnėnai". Ilona, pagriebusi savo lagaminėlį, prisitartin prie durų. Jos jaunas veidelis nušvito, pamačius stovintį dėdę Julijų su pypkute dandyse. Gražus buvo jos dėdė Julius. Kai atsilankydavo gimnazijoje pertraukų metu, ji savo draugėms nesaikydavo, kad tai esama jos dėdės. Tegu spėlioja, kas jis...

— Ilona, kaip tu pasikeitė! — šuktelėjo dėdė Ju-

lius, ją apkabindamas per liemenį ir pabučiuodamas į kaktą. — Nemačiau tik pusę metų, o pažinti beveik negaliu. Dėdienė ir močiutė labai džiaugiasi tavo atvykimu. Nebus, kaip kadaise, bet... — jo veidą prabėgo šešėlis, kuris paskutiniuoju metu vis dažniau ir dažniau pasirodo vyresniųjų veiduose.

— Ir man labai smagu pas jus atvažiuoti. Aš visų labai pasiilgau. Suprantu, ką nori pasakyti, kad ne viskas taip, kaip kadaise... Bet ar laivelis dar yra, ir tavo baidarė? — ji beveik vaikiškai paklausė, prisimindama irklavimą sraunioje Ventoje.

— Laivelis yra, ir tu galėsi juo pasinaudoti. Tik baidarės negalėjau sutaisyti, nes negaunu reikiamos medžiagos. Laivelis "Jūrātė" vis dar laikosi ir irklai, kaip nauji.

— O kodėl dėdienė negalėjo drauge su tavimi į stotį ateiti? — paklausė vėl Ilona, negalėdama sustabdyti besiveržiančios klausimų versmės.

— Dėdienė... Kaip tau pasakyti... Hm... Dėdienė. Supranti, mes netrukus turėsime naują žmogų mūsų šeimoje, — sumurmėjo dėdė, nerasdamas žodžių naujai susidariusiai padėčiai nušviesti. Ilonos šeima buvo tipingai puritoniška ir apie tam tikrus gyvenimo reiškinius retai tebuvo kalbama. Ilona suprato, kad Izabelė buvo nėsčia.

— Kaip linksma, — atsakė, ji, lygiai taip pat sumišusi.

* * *

Kai už gero pusvalandžio jiedu prisitartin prie dar vis baltų ir gerai išsilaikiusių Varpaičių dvaro rūmų, prie šoninių durų verandos judviejų jau laukė dėdienė Izabelė ir močiutė.

— Ilona! Miela Ilona! Kaip tu subrendai ir išgrąžėjai, — šuktelėjo Izabelė, apkabindama Iloną ir ją glausdama prie savęs. Jos švelnus, baltas drabužis, vykusiai slėpdamas išnykusio liemens kontūrus, kvėpėjo egzotiškais kvėpalais, primenančiais Ilonos motinos spintelėje buvusių prancūziško tualetinio muilo likučių kvapą. Ir močiu-

tė, kiek palinkusi, kiek praradusi savo išdidžią galvos laikyseną, su ašaromis akysė sveikino jaunutę viešnią.

— Eime vakarienės. Turiu pasigirti, kad vakarienė dar primena geruosius laikus, — šyptelėjo močiutė, atidarydama duris į šalutinį kambarį, kadaise vieną iš svečių miegamųjų. Jame buvo didysis valgomojo stalas su žvakide ir balta staltiese, su kėdėmis ir iš kitų kambarių perkeltais senelių portretais. Buvo kiek ankšta ir keista, bet jauku. Kampe ant paprastos medinės taburetės užėsidabrinis rusiškas virdulys, kurio atsiradimo istoriją Ilona buvo jau daug kartų girdėjusi. Parketo grindys buvo švarios, bet neturėjo savo seno žvilgėjimo. Viename šone stovėjo iš paprastų lentų sukalta lentyna su knygomis. Močiutė, didžioji šeimos knygų mylėtoja, pastebėjusi Ilonos žvilgsnį, tarė:

— Tai mūsų bibliotekos likučiai. Kai visą inventorių surašė ir knygas perdavė liaudies knygynui, paliko visas "neiškaitomas". Taigi, turime dabar dar prancūziškas knygas ir beveik visą šekspyra... Geriau, negu nieko, — bandė šypsotis močiutė, sėsdama gale stalo į dėdės galantiškai aptrauktą kėdę.

Vakarienė buvo puiki su naminiu sūriu, kaimišku kumpiu, šviežiu sviestu ir kvepiančiu medumi, o vėliau ir puikaus medauninko kashniais. Baigiant valgyti, močiutė, atsargiai atsikosėjusi, kreipėsi į Iloną:

— Tavo atvykimas ši kartą yra ypatingas. Aš manau, kad dėdienė Izabelė pati tau reikalą paaiškins.

— Ilona, tu jau esi didelė mergaitė ir supranti, kad aš... kad aš laukiu kūdikio, kuris turėtų gimti už maždaug savaitės. Dabar toks neramus laikas, tai ir didelių pasiruošimų negalima daryti, bet naujo šeimos nario atsiradimą turime atžymėti. Mes norime tave kvieisti į kūmas... Ar tu sutiksi būti mūsų sūnaus ar dukros krikšto motina?

— Aš? Aš? — Krikšto motina? — sušuko Ilona ir, pamiršusi visas jauklėtas etiketo taisykles, garsiai nustumdama kėdę nuo sta-

lo, puolė priešais ją sėdinčiai dėdienei Izabelei ant kaklo. — Ar aš sutiksiu? Kaip galima klausti? Tai tokia garbė ir toks nepaprastas džiaugsmas... Aš būsiu krikšto motina! — vėliau tyliai apimusi pradėjo šnibždėti Ilona, sugrįžusi į savo vietą. Jos skruostai buvo paraudę ir iš džiaugsmo jai smarkiai plakė širdis. Jau dabar ji matė jauną padarą jai rašantį laiškus, ją vadinantį "Krikšto mamytė", jai darantį staigmenas, dainuojantį daineles, sakantį eilėraštukus. Ilonos akys prisipildė džiaugsmo ašaromis.

* * *

Kai sekmdienio vakare dėdė Julius ją palydėjo į geležinkelio stotį, Ilona pasijuto per tas tris dienas subrendusi, suaugusi, surimtėjusi, būsimos atsakomybės našta pajutusi ir begaliniai laiminga. Namuose ją pasitiko susirūpinusi mama.

— Ilona, tu susidėk lagaminėlį su būtiniausiais reikmenimis... Nežinia, kas bus, bet eina įvairūs gandai. Atrodo, kad gali netrukus kilti karas, o karo metu, lėktuvams dangų užtemdžius, nėra saugu. Manau, kad turėsime būti pasiruošusios nenakvoti namuose, kad ir laikinai. Tik niekam nieko nesakyk. — Mamytės akys buvo paraudusios, ar tai nuo ašarų, ar nuo nemigos, Ilona nežinojo. Tik jos neseniai išgyventas džiaugsmas kiek nustojo savo pirmąsio švytėjimo.

Sekančios penkios dienos buvo įtemptos. Miesto gatvėse nesimatė žmonių, tik kariški sunkvežimiai, iš visų pusių nusagstyti raudomis žvaigždėmis, zujo, nežiūrėdami eismo taisyklių. Visame krašte jautėsi įtampa ir net įprastą turgaus dieną turguje prekių nebuvo, tik kelios senutės buvo išstačiusios apvytusius žemuogių krepšelius, kuriais niekas nesidomėjo. Ir jaunimas, paprastai savo klegesiu pripildantis Aušros Alėją, buvo kažkur dingęs. Ilonos draugės staiga dingo — tai į kaimą anksti išvažiuo, tai kur nors pas gimines svečiuojasi. O radio žinios vis labiau ir labiau traukė

(Nukelta į 8 psl.)

ILONOS KRIKŠTO

DUKRA...

(Atkelta iš 7 psl.)

mamytę klausytis net ir tamsios nakties metu angliškai, ko Ilona negalėjo suprasti.

Vieną naktį suskambėjo telefonas. Tai buvo siaubingas, nejaukus garsas, kurio ji neužmirš, kol gyva. Pašokus iš lovos, ji prisitarti prie telefono, kurį jau buvo atsakiusi mamytė.

— Sudie... Kodėl sudie? Kur? Mama, tu atsisveikini... Taip, taip, aš namie... Julius... Kur Julius? Kur Izabelė?

Ilona virpėdama klausėsi pokalbio nuotrupų, bet nieko negalėjo suprasti. Tik mamytė vis dar šaukė savo motinos ir brolio vardus. Jos veidais tekėjo ašarų srovė.

— Renkis. Bėgam, — pasakė mamytė, skubiai iš spintos traukdama drabužius. — Močiutė ir dėdienė iškeliavo toli, gal į Sibirą. Nežinau, nesuprantu, tik kažkas baisaus darosi krašte, ir mes turime bėgti iš šitų namų ir kur nors slėptis, tik nenakvoti čia.

Drebančiomis rankomis juodvi prikrovė lagaminėlius būtiniais reikmenimis, iš spintos pasiėmė duonos ir rūkytos dešros, ir išskubėjo į tamsią naktį. Mėnuo buvo pakibęs aukštai, abejingas ir beveik besišypsantis. Tolumoje girdėjosi sunkvežimių motorų ūžesys ir kažkur rytuose buvo šviesu, kaip gaisro pašvaistė.

* * *

Tai buvo siaubo ir ašarų dienos, kai žmonės nežinojo, koks likimas laukia kiekvieno ir ką atneš auštantis birželio rytas, aušrinės spinduliai padengęs gaisro pašvaistes, nutildęs klyksmą, ašaras ir atsisveikinimo giesmes. Tolimuose rytuose riedėjo traukiniai su tremtinių skausminga našta, nešdami juos į beviltišką tremtį.

Kai Ilona ir motina grįžo į savo butą, išvargusios, pasimetusios ir nusiminusios, daug kas per tą laiką įvyko, daug kas paaiškėjo, mieste jau buvo vokiečių kariuomenė. Tik Ilonai visam gyvenimui toji savaitė paliko neužgydomą žaizdą: jai neteko laimėti tapti krikšto motina. Dėdienės Izabelės naujagimė mergaitė gimė traukiny be jokios medicinos pagalbos, be lašo vandens, tik su dėdės Juliaus ir bendros nelaimės draugų ašaromis. Kūdikį, išleidusį vienintelį liūdną verksmą, negyva paliko pakelėje. Dėdienė Izabelė nesulaukė savo kelionės pabaigos, kažkur Irkutsko pakrašty gailingai rusų ūkininkų palaidota. Dėdė Julius, negalėdamas pakelti tragiško žmonos ir dukros pradi-

BOSTONO LIETUVIAI

IŠ LAISVĖS VARPO VEIKLOS

Juo toliau, juo sunkiau suorganizuoti aukštesnio lygio renginius. Dažniausiai sunkumai iškyla, derinant renginio datą su galimybe gauti tinkamus programos atlikėjus, o taip pat su kitų organizuojamų parengimų pobūdžio data. Kartais gauni salę, bet negauni programos atlikėjų ar pasirodo, kad tą dieną jau kiti organizuoja savo parengimus. Taip atsitiko su Laisvės Varpo koncertu, kuris turėjo būti nukeltas savaitę vėliau, nes per Atvelykį, kada Laisvės Varpo koncertai pagal tradiciją vykdavo, buvo paskelbti kiti du parengimai.

Kad būtų galima išvengti panašių sunkumų, Laisvės Varpo rudens koncertas jau dabar sutartas. Jis vyks spalio 10 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Jame programą atliks Atis ir Regina Bankai, nesenai pasitraukę iš Lietuvos, dabar gyvenant Toronte, o taip pat pianistas Vytautas Bakšys, kuris tuo metu sieks New Yorke magistro laipsnio. Salė jau užsakyta, su programos atlikėjais susitarta. Laisvės Varpo vadovybė prašo tą dieną neorganizuoti kitų parengimų.

PAMINĖJO ROMA KALANTĄ

Laisvės Varpas gegužės 16 d. programoje lietuviškai, o gegužės 23 d. programoje angliškai plačiai paminėjo Romo Kalantos susideginimo 10 metų sukaktį. Lietuviškai tuo reikalu kalbėjo programos vedėjas Petras Viščinis, o angliškai — jo talkininkė Birutė Duobaitė-Silvia. Abu kalbėtojai apibūdino susideginimą, kaip simbolį lietuvių tautos nepalaužiamo laisvės siekimo, kurio išryškinimui nesi-gailima net gyvybės aukos.

mo, už "antitarybinį" elgesį buvo sušaudytas, vos tik apsigyvenus priverčiamo darbo stovykloje.

Ir taip kiekvieną birželį Ilona grįžta mintimis į aną baisų birželį, kuris jai liks kaip atvira žaizda iki paskutinės jos gyvenimo valandos. Mintyse ji buvo sukurusi nuostabų savo krikšto dukros paveikslą — taip panašų į Dėdienę Izabelę. O lietuviška koplytėlė šalia įvažiavimo į Varpaičių durų vis dar stovi jos akyse.

* * *

Kažin, kiek tokių, kaip Ilona, kiekvieną birželį gedi prarastųjų, net ir laisvėje nepajėgiant pagydyti dvasioje smurtu padarytų žaizdų.

P. Viščinis lygino Romą Kalantą su legendariniu kuni-gaiškėju Margeriu. Jis apgailestavo, kad laisvajame pasaulyje toji mirties auka lyk užmirštama. Per eilę metų Vlikas skelbė Romo Kalantos savaitę, o šiemet toji sukaktis praleista tylo-mis. Tai liūdnas reiškinys, kuris rodo, kad nepilnai įvertiname mūsų tautos vedamą kovą dėl laisvės sunkiausiomis sąlygomis gim-tajame krašte, kur iš tikrų-jų yra pagrindinis kovos frontas. Tos kovos sėkmingam laimėjimui būtinai reikalingas pilnesnis abipusis atliekamų darbų įvertinimas. Romui Kalantai skirtoji lietuviška programos dalis užskleista Margerio arija iš Vytauto Klovos ope-ros "Pilėnai". Tos arijos pagrindinė mintis — giname laisvę ateities kartų.

PRISIMINTAS A. A. PRANAS LEMBERTAS

Gegužės 29 d. Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas, kuriam vadovauja Elena Vasyliūnienė, surengė buvusio bostonišio Prano Lemberto 15 metų mirties sukakties paminėjimą. Į šį paminėjimą buvo atvykusi iš Kalifornijos p. Monika Lemberdienė, kuri čia lanko savo senus bičiulius. Prisiminimas vyko So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos patalpose.

Pirmininkė Vasyliūnienė kalbėjo apie Prano Lemberto gyvenimą, išsimokslinimą, darbus ir ypatingai poeziją. Lemberto daina "Tau sesute puikios gėlės" buvusi dainuota visoje Lietuvoje, ji esanti papuliari ir dabar net ir išeivijoje. 15 metų mirties sukakties proga, ponja Lemberdienė išleidusi Lemberto dainų plokštelę, kurioje yra 12 dainų, kurioms muziką parašė: kompozitoriai: O. Metrikienė, G. Gudauskienė, St. Grauzinis, St. Gailėvičius, J. Gaidelis, o įdainavo solistai: A. Pavasaris, B. Dabšienė, R. Dabšys, Los Angeles Lietuvių vyrų kvartetas, Toronto "Volungės" ansamblis, J. Čekanauskienė, Bostono Lietuvių vyrų sektetas, Bostono lietuvių mišrus choras ir solistė A. Pakalniškytė. Visą šią plokštelę susirinkę mielai išklausė. Be to, 5 metų mirties sukakties prisiminti velionės našlė p. Lemberdienė išleido savo vyro dainų rinkinį "Tau sesute". Rinkinyje yra 101 Lember-to parašytas eilėraštis. Bostono ir apylinkių lietuviai šią plokštelę ir dainų rinkinį gali gauti St. ir Valantinos Minkų krautuvėje — Baltic Florist, 502 E. Broadway, So. Bostone. Pirmininkė E. Vasyliū-

nienė klausinėjo p. Lemberdienės ar ji dar turi numaičiūsi Prano Lemberto prisiminimui ateityje ką nors išleisti? P. Lemberdienė sakė, jog yra jos mintyse dar planų, bet tai yra ateitis.

Šiame prisiminime buvo parduota visos plokštelės kurios buvo į čia atgabentos.

Pažymėtina, kad be moterų klubo narių, čia matėsi daug svečių: rašytojai Antanas Gustaitis, Jonas Vizbaras, aktorė-režisorė Aleksandra Gustaitienė, komp. prof. Jeronimas Kačinskas su ponja, komp. Julinus Gaidelis su ponja, inž. Kazys Daugėla su ponja ir dukra net iš New Hampshire, dail. Viktoras Vizgirda su ponja iš Cape Cod, buv. Keleivio redaktorius Jackus Sonda, solistas Stasys Liepas, smuikininkas izidorius Vasyliūnas, žurnalistas Povilas Žičkus ir kiti.

IŠ AMERIKIEČIŲ SPAUDOS

The Sunday Globe idėjo straipsnėlį "The Baltic Holocaust to be commemorated". Jame rašoma kad estų, latvių ir lituvių kilmės amerikiečiai minės 41 metų sukaktį "of the Baltic Holocaust". Šį minėjimą rengia visos aukščiau paminėtos tautybės. Pagrindinis kalbėtojas bus John D. Scanlon valstybės sekretoriaus padėjėjas sovietų ir rytų Europos reikalams, o taip pat kongresmanas Brian Donnelly.

Šios trys valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva esančios prie Baltijos jūros. Jos trumpai pasidžiaugusios savo nepriklausomybe tarp dviejų pasaulinių karų. Prieš II-ji pasaulinį karą jos buvo Sovietų Rusijos okupuotos ir dabar tebėra. Amerikos vyriausybė niekada nepripažino šių kraštų Sovietų Rusijai.

Daily News birželio 4 d. idėjo žinutę iš Maskvos "KGB deports woman". Joje rašoma, kad KGB agentai ištrėmė iš Maskvos badaujančią moterį į Lietuvą, kuri norinti vykti pas savo vyrą į JAV. Moteris esanti Maria Jurgutienė. Gegužės 10 d. ji buvo prisijungusi Maskvoje prie kitų badaujančių vyrų ir moterų grupės, kad gautų išvažiavimo vizas pas savo vyrus ar žmonas.

Daily News gegužės 21 d. idėjo laiškutį, pasirašytą P. E. iš Milford, Conn., "Says we're terrific". Jame rašoma, kad jūsų vedamasis "From Russian with Love" buvęs puikus. Esanti mano ir daugelio tūkstančių kitų padėka jums, kur jūs sakote, kad Billy Graham turįs pasikalbėti su estais, latviais ir lietuviais apie tikinčiųjų persekiojimus jų kraštuose.

New York Post gegužės 29 d. aprašo Vyto Gerulaičio žaidimus Paryžiuje ir pažymi, kad jis už blogą elgesį esąs nubaustas \$2,500 ir 21 dieną suspenduotas nuo žaidimo.

PARENGIMAI

• Minkų radio valandėlės gegužinė-piknikas rugpiūčio 8 d. Romuvos parke, Brocktone.

• Tautos šventės minėjimas rugsėjo 12 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėje.

• Laisvės Varpo rudens koncertas spalio 10 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Kariuomenės šventės minėjimas lapkričio 21 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• LB 30 metų veiklos sukakties minėjimas spalio 2 d. Lantana restorane, Randolph, Mass. Minėjimą rengia LB Bostono apygardos valdyba.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

IŠ LIETUVIŲ VEIKLOS

Praėjusis savaitgalis (VI. 4-6 d.) Chicagoje pasižymėjo gausiais renginiais ir posėdžiais.

Penktadienio vakare šaulių salėje, įvyko Lituanistikos katedros pirmosios šimtą metų šimtą metų paminėjimas. Šiame minėjime dalyvavo ir žodį tarė Irena Balešienė, Illinois universiteto biznio administracijos dekanas asistentė, dr. Marija Stankus-Saulaitė lituanistikos kursų universitete profesorė, Stasys Balzekas, Jr., Lituanistikos katedrai finansams telkti komiteto pirm., Vytautas Kamantas, PLB valdybos pirmininkas, prof. Nicholas Moravcevic, buv. slavistikos departamento dekanas, dabar planavimo direktorius Illinois u-te Chicagoje, prof. dr. Tomas Remeikis, Lituanistikos instituto atstovas, Stasys Baras, Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas ir Pranas Sutkus, Illinois lietuvių gydytojų draugijos pirmininkas (įteikė 1,000 dol. čekį, draugijos metinę kultūrinę premiją, paskirtą Lituanistikos katedrai).

Stasys Balzekas, Jr. pranešė, kad jų šeima paskyrė antrą tūkstantinę Lit. Katedrai.

Daiva Markelytė padėkavo poeto Kazio Bradūno keletą eilėraščių, išverstų į anglų kalbą Ritos Dapkutės.

Pirmiesiems tūkstantininkams — Alicijai Rūgytei ir Izidoriui Straukui įteikti garbės pažymėjimai. Po programos pasivažiavinta ir pasikalbėta.

Tuo pačiu metu Jaunimo Centre vyko kompozitoriaus prof. Vlado Jakubėno paminėjimas ir II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų organizacinio komiteto posėdis, o Margučio patalpose posėdžiavo Lietuvių Fondo Pelną skirstymo komisija.

II-sios Pasaulio Lietuvių Dienos įvyksta 1983 m. birželio 25 — liepos 4 dienomis Chicagoje. P a r uošiamieji darbai vyksta sklandžiai ir visų renginių komitetai pristatė sąmatas, sudarė komisijas ir išdirbo smulkius planus visai renginių eigai. Vyriausio komiteto pirmininku yra dr. Antanas Razma, parodęs nepaprastus sugebėjimus organizuojant Lietuvių Fondą, kuris veržiasi į trečiojo milijono įpusėjimą. Pagrindinių renginių komitetams vadovauja: VI-jo PLB seimo — dr. Petras Kisieličius, V-jo PLJ kongreso — Violeta Abariūtė, II-jų PL sporto žaidynių — Valdas Adamkus, VI-sios Dainų šventės — Vaclovas Momkus, Kultūrinių renginių — Ingrida Bublienė, Pramoginių renginių —

Marija Remienė ir daug kitų komisijų bei talkininkų.

I II PL Dienų ruošos darbą įtraukta daugiau šimto žmonių, daugiausiai jaunesnio amžiaus. Dauguma renginių vyks Jaunimo Centre ir Illinois universitete Chicagoje (Circle). Laukiama, kad į šiuos renginius suvažiuos dešimt tūkstančių lietuvių iš viso pasaulio kraštų, bet daugiausiai iš JAV ir Kanados.

Didžiausią rūpestį kelia finansų sutelkimas, nes yra kraštų, kurie patys negalės visų kelionės ir pragyvenimo išlaidų padengti. Finansams sukelti bus bandomi įvairūs būdai: valdžios parama, pokyliai, aukos, garbės bilietai ir t.t. Komitetai laukia ir tikisi nuosirdžios lietuvių paramos.

Tai tik vieno penktadienio renginiai, kuriuose trumpiau ar ilgiau teko dalyvauti.

Šeštadienį (V. 5) dienos metu įvyko Kristijono Donelaičio mokyklos pabaigtuvių aktas ir abiturientams atestatų įteikimas, o vakare, Jaunimo Centro didžiojoje salėje — Jaunučio Puodžiūno baletų studijos vakaras ir kavinėje — Violetos Rakauskaitės pramoginių dainų koncertas.

LIETUVIŲ FONDAS

Sekmadienį (VI. 6) Jaunimo Centro apatinėje salėje įvyko Chicago aukštesniosios lituanistinės mokyklos abiturientų išleistuvės, o didžiojoje salėje — muziko Manigirdo Motiekaičio pianino mokinių koncertas. Vidurdienyje, Margučio patalpose, posėdžiavo Lietuvių Fondo taryba. Posėdžiui pirmininkavo tarybos pirmininkas Stasys Baras, tik ką grįžęs iš poilsio kelionės šiaurinėje Kanadoje. Sekretoriavo Mykolas Drunga. Prie Lietuvių Fondo tary-

Lietuvių Fondo 1982 m. taryba ir valdyba. Sėdi iš kairės: V. Kamantas, M. Lenkauskienė, St. Baras (pirm.), V. Kutkus, M. Remienė, dr. G. Balukas ir dr. A. Razma. Stovi: dr. F. Kaunas, P. Mažrimas, V. Naudžius, P. Kilius, A. Juodvalkis, K. Barzdukas, dr. V. Tauras, dr. K. Ambrozaitis, P. Želvys, A. Bagdonas, J. Vaznelis ir dr. A. Gleveckas. Trūksta tarybos narių: D. Kojelytės, dr. J. Račkausko, P. Sodeikos, dr. J. Valaičio, dr. M. Vyganto. P. Malėtos nuotr.

bos posėdžių savo veiklą derina valdyba ir Pelną skirstymo komisija, nes jos nutarimus turi patvirtinti taryba. Po įprastinio įvado ir protokolo bei naujų narių priėmimo, buvo išklaustyti tarybos, valdybos ir komisijų pranešimai.

Pirmininkas Stasys Baras pasidžiaugė gerai praejusiu narių suvažiavimu ir įvykusia vakarone Jaunimo Centre. Sudarytos komisijos pradeda įsijausti į naujas pareigas ir darbai juda pirmyn. Narių skaičius auga ir kapitalas geru tempu didėja. Svarbūs testamentiniai palikimai randa gerą atgarsį lietuvių tarpe ir palikimų sumos nuolat didėja. Tik ką gauta maloni žinia iš advokatės N. S. Grybauskaitės, St. Petersburg, Florida, kad a. a. rašytojas Stasys Tamulaitis Lietuvių Fondui paliko 25,000 dol. Lietuvių Fondą sukūrė gyvieji, o jį remia ir mirusieji lietuviai. Jų palikimų palūkanomis maitinama gyvieji lietuvių, o pagrindinis kapitalas bus perduotas nepriklausomai Lietuvai.

Valdybos pirm. dr. Gediminas Balukas pranešė apie platų susirašinėjimą, apyskaičių sudarymą, indėlių

terminų sekimą ir visus kitus eilinius darbus. Jo pranešimą papildė išdininkas-sekretorius Kazys Barzdukas, pateikdamas birželio 1 d. davinius: pagrindinis kapitalas siekia 2,383,500 dol., kurį sudėjo 5,114 narių, testamentiniais palikimais gauta 630,800 dol., pajamų turėta 1,318,000 dol., gryno pelno liko 995,000 dol., lietuvių reikalams iki šiol paskirstyta 951,500 dol. Už nupirktą žemės ūkį Salem Wisc. skola 298,000 dol.

Investicijos ir finansų komisijos pirmininkas Povilas Kilius apžvelgė nedžiuginančią ekonominę padėtį ir panagrinėjo Lietuvių Fondo investavimus. Palūkanos po truputį krinta, bet dar yra pakankamai aukštos ir numatytos pajamos nepasikeis. Naujus investavimus daro labai atsargiai.

Penktadienį posėdžiavusi Pelną skirstymo komisija, iš šių metų pelno paskirstė tarybos leista sumą 30,000 dol. Pirm. dr. K. Ambrozaitis pateikė komisijos protokolo ištrauką ir žodžiu paaiškino paskirimo pagrindus. Švietimo tarybai: vaizdinės priemonės (2,000) ir mokytojų studijų savaitei (3,000) iš viso 5,000 dol.

Kultūros tarybai: knygos apie tautinio atgimimo gaidynę (rašo istorikas Vincas Trumpa — 2,000) ir lietuvių enciklopedijos papildymų tomui (2,000), iš viso 4,000 dol. Lituanistinei katedrai antra rata 6,250 dol. Pedagoginiam lituanistikos institutui: bibliotekos katalogavimui (1,500), dr. Pr. Skardžiaus žodyno apsaugojimui (750), liuanistinio švietimo medžiagos paruošimui (500), iš viso 2,750 dol. Iš Jono Krukonio palikimo studentų stipendijoms 8,000 dol. Lietuvių operai transliacijų skolai dengti 1000 dol. Jaunimo Centro apsaugai 1,000 dol. ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centrui lituanistikos seminarui ruošti 2,000 dol.

Stipendijos skirtos šiems studentams: po 1,000 dol. Birutei Tamulynaitėi, Rūtai Pakštaitei ir Loretai Stončiūtei, po 500 dol. — Viliui Dundzilai, Vitui Bazikui, Vidai M. Gečaitėi, Vyteniui Kirvelaičiui, Eglei Baltrušaitytei, Daivai Gogolai, Vitai Badzevičiūtei, Livijai Lipaitei, Snieguolei Zalatoriūtei ir Danutei Balčiūnaitei.

Šiais metais prašė 20 studentų — 30,897 dol.

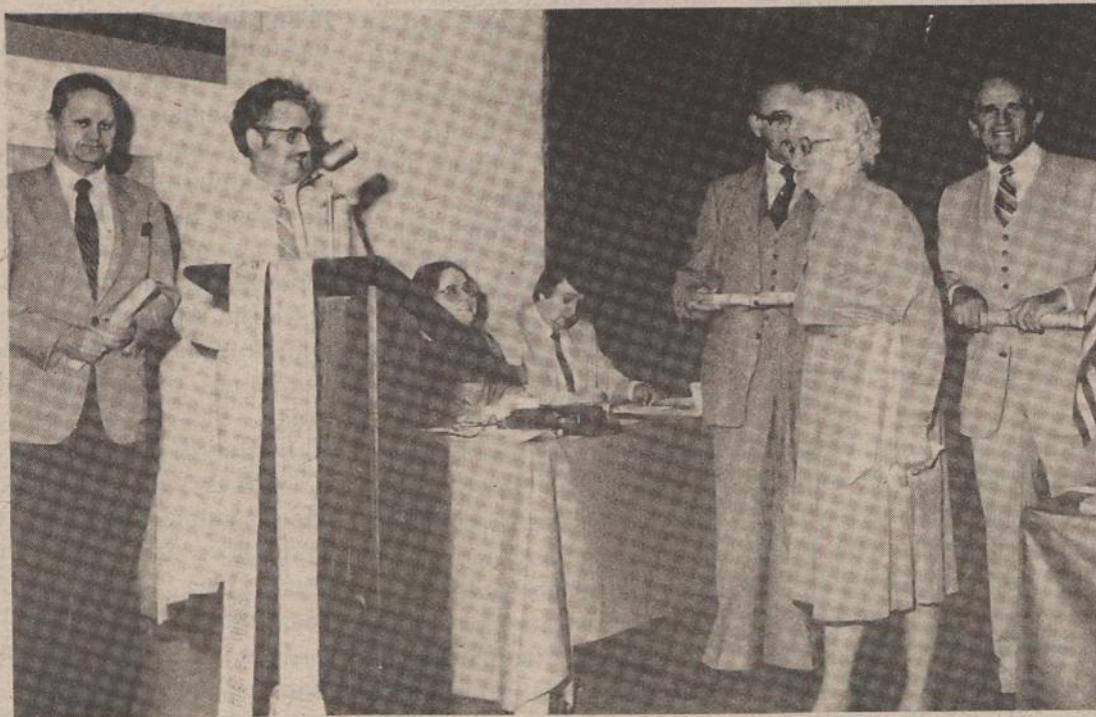
40 kiti įvairūs prašytojai 253,903 dol.

Pirm. dr. K. Ambrozaitis pastebėjo, kad Pelną skirstymo komisijos darbas yra sunkus ir atsakingas. Šiais jau paskirstė 60,000 dol., o prašymų buvo 284,800 dol. Reikia atrinkti svarbesnius reikalus ir nuspręsti kokia suma paremti.

Pirm. Stasys Baras pranešė, kad žemės ūkis ir trobės yra išnuomotai ir duos 18,000 dol. metinių pajamų. Apie mokesčius dar negautas pranešimas.

Meno puoselėjimo komisijos pirm. dr. Gediminas Balukas (nariai: dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Račkauskas, dr. A. Razma ir P. Sodeika) pranešė, kad dailininko Prano Domšaičio visi paveikslai gauti ir sukrauti

(Nukelta į 10 psl.)

Lietuvių Fondo narių metinio suvažiavimo metu (1982. V. 1), gen. konsulė Juzė Daužvardienė, asistuojant tarybos pirm. St. Barui, įteikė žymenus buv. LF tarybos pirmininkams, iš kairės: dr. G. Balukas, dr. A. Razma, St. Baras, gen. konsulė J. Daužvardienė ir dr. J. Valaitis (trūksta dr. K. Ambrozaičio). Gilumoje suvažiavimo sekretoriatas — D. Kojelytė ir M. Drunga. P. Malėtos nuotr.

CHICAGO

(Atkelta iš 9 psl.)

Jaunimo Centre išnuomoto-se patalpose. Reikia paveikslus išpakuoti, atrinkti, įrengti ir paruošti parodai. Darbas didelis ir išlaidingas. Būtų gerai, jei atsirastų talkininkų ir padėtų paveikslus sutvarkyti. Kreiptis į Lietuvų Fondo būstinę telef. 825-6897. Gauti teigiami atsiliepimai iš Vokietijos ir Pietų Afrikos. Ten išleistose monografijose iškeliamas Prano Domšaičio talentas. Sutvarkyti paveikslai bus išstatyti Galerijoje ir parodyti visuomenei.

Lietuvių Fondo Federalinio kredito kooperatyvo direktorių tarybos pirm. dr. A. Razma pasidžiaugė sėkminga kooperatyvo veikla ir kvietė visus lietuvius stoti į Lietuvų Fondą nariais ir savo santaupas laikyti lietuvių vadovaujamoje įstaigoje. Šiuo metu indėliai siekia 1,600,000 dol. Visos sąskaitos apdraustos Federalinėje agentūroje iki 100,000 dolerių.

Informacijos komisijos pirmininkas painformavo, kad yra pagamintos apie Lietuvų Fondo 20 metų veiklą magnetofoninės juostelės, kurios siunčiamos visiems lietuviškų radijo valandėlių vedėjams. Techniškus reikalus tvarkė Petras Petrutis ir Anatolijus Šlutas, o įkalbėjo dr. Antanas Razma, Stasys Baras, dr. Gediminas Balukas ir Antanas Juodvalkis. Ta proga kiekviena radijo valandėlė paremta po 100 dol.

Ateinantis metinis narių suvažiavimas nutarta šaukti 1983 m. birželio 25 dieną per II-sias Pasaulio Lietuvių Dienas.

Posėdis buvo darbingas ir dalykiškas. Reikalai svarstomi rimtai, o sprendimai daromi balsų daugumos nutarimu.

• **Antanas Adomėnas**, gyv. Chicagoje, baigė Chicago Universitete Intelektualinės Europos Istorijos trijų metų kursą daktaro laipsniui įgyti. Universiteto Intelektualinės istorijos studijų komitetas patvirtino Adomėno dizeracijos temą, kurios turinys apims lietuvių tautos atgimimą 19-ame amžiuje, to įtaka į lietuvių gyvenimo tautinę eigą 20-ame amžiuje, tautinę bei kultūrinę veiklą po Antrojo Pasaulinio karo jau išvietintų lietuvių stovyklose Vokietijoje, toliau — veiklos tęstinumą seniau ir naujai atvykusių kartų jau čia Amerikoje. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į Chicago lietuvių veiklą.

• **Pedagoginis Lituanistikos Institutas** ruošia 25 metų sidabrinį sukaktuvinį leidinį. Jei kas turėtų nuotraukų iš Instituto veiklos, prašome paskolinti jas

Jaunieji Gintaras ir Daina (Baraitė) Aukštuoliai.
J. Tamulaičio nuotr.

DAR VIENA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Gintaras Aukštuolis ir Daina Baraitė 1982 m. gegužės 15 d., pačiame viliūgo pavasario įsibėgėjime, šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, Brighton Parke, Chicagoje, sumainė aukso žiedelius ir sukūrė lietuvišką šeimą. Jaunuosius Gintarą ir Dailią sujungė mėgiamas kun. Antanas Saulaitis, SJ. Jungtųjų metų, bažnyčioje giedojo operos solistai Jonas Vaznelis ir Prudencija Bičkienė, abiejų jaunavedžių krikšto motina (retas sutapimas). Vargonavo Lietuvų operos dirigentas muzikas Alvydas Vasaitis. Bažnyčia buvo pilna jaunųjų ir jų tėvų giminių bei draugų.

Vestuvių pokylis buvo erdviame ir puošniame SS Constantine and Helen kultūros centre, Chicagos priemiestyje, Palos Hills, Ill., su visomis lietuviškomis tradicijomis ir apeigomis. Maršo garsams aidint, su duona, druska ir vyno taure, jaunuosius pasitiko tėvai — Elena ir Stasys Barai, Natalija ir Vytautas Aukštuoliai. Įspūdingas lietuviškas vestuvių apeigas pravedė Ina Stravinskytė ir Romas Sakadolskis. Tikrai gražia lietuvių kalba ir aktoriškai perduotas žodis, maloniai nuteikė pokylio dalyvius.

galimam atspausdinimui. Nuotraukas siunčiant, prašome pažymėti fotografą, nuotraukoje esančius asmenis ir datą, jei galima. Primame ir PLI darbuotojų asmenišką nuotrauką. Siųsti šiuo adresu: R. Vitas, Lithuanian Institute of Education, 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636, USA. Iš anksto liekame dėkingi.

Jaunavedžių palydą sudarė: pirmoji pora — Rita Baraitė-Kisieliene (jaunosios sesuo) ir Vitas Underys, kiti — Indrė Lukaitė ir Rimantas Žukas, Aušra Aukštuolytė ir dr. Vytenis Čyvas, Dalia Aukštuolytė ir Vytautas Lauraitis (Aušra ir Dalia yra jaunojo Gintaro sesutės).

Jauniesiems ir svečiams žodį tarė tėvai — Stasys Baras ir Vytautas Aukštuolis, jaunas Gintaras bei pirmasis pabrolis Vitas Underys. Pokylio vadovas R. Sakadolskis perskaitė sveikinimus ir šv. Tėvo palaiminimą. Svečius linksmo orkestras VYTIS, vadovaujamas Liūto Dargio. Orkestro dainininkė Irena Mažeikaitė savo švelniu balsu pridedė prie šiltos nuotaikos sudarymo.

Abu jaunieji Daina ir Gintaras yra susipratę lietuviai ir veiklūs lietuvių jaunimo organizacijose. Daina Baraitė yra baigusi Chicago aukštesniąją lituanistinę mokyklą, šokusi tautinius šokius, veikusi skaučių Kernavės tunte ir akademiniame skautų sąjūdyje. Baigė Illinois universitetą Chicagoje ir gavo bakalaurą iš antropologijos. Šiuo metu dirba Standard Federal taupymo ir skolinimo bendrovės Oak Lawn skyriuje, kaip paskolų skyriaus vedėja.

Gintaras Aukštuolis mokslus pradėjo East Chicagos šv. Pranciškaus lietuvių parapijos mokykloje. Vėliau baigė Chicago aukštesniąją lituanistinę mokyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą. Aukštuosius mokslus ėjo Purdue universitete, Lafayette, Indiana, gavo bakalaurą iš struktūrinės inžinerijos ir kurį laiką dirbo savo specialybėje. Šiuo

RUOŠIANTIS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI

V-tasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1983 m. liepos mėnesį. Kongreso atidarymas bus Chicagoje per II Pasaulio Lietuvių Dienas (PLD), kurio metu vyks PLB Seimas, Dainų šventė, Sporto Varžybos ir eilė kultūrinių renginių.

Liepos 2 d., per Kongreso atidarymą įvyks talentų vakaras.

PLJ Kongreso stovykla vyks nuo liepos 4 iki 10 dienomis. Stovyklos programą bus pritaikyta jaunimui nuo 16-35 metų amžiaus pagal PLJS statutą.

Po stovyklos (nuo liepos 11-21 d.) Kanadoje, netoli Toronto miesto, Trent Universitete vyks Studijų Dienos, kurias susidaro iš visų kraštų atstovai, PLJS atstovai, taip pat atstovai iš akademinės, studijų dienų, ir kongreso ruošos komiteto.

Kongreso "Politinis Momentas" vyks Kanadoje, Ottawos mieste. Yra numatytos tam tikri susitikimai su Kanados valdžia ir lankymas valstybių ambasadų. Iš Ottawos keliausime į Montrealį, kur vyks kongreso uždarymas, spaudos konferencija, ir kongreso nutarimai.

Planuojama lietuvių jaunimui, atvykusiam iš tolimų kraštų, kuris nedalyvaus Studijų Dienose, ekskursija iš stovyklos į Montrealį per Clevelandą, Washingtoną, New Yorką ir kitus miestus. Kongresui suruošti apsiėmė pirmininkauti Violeta

Abariūtė iš Detroito. Ruošos komiteto sąstata sudaro šios komisijos bei pakomisijos: pirmininkės pavaduotoja — Aldona Petrauskaitė, sekretorės — Kristina Veselkaitė ir Rita Neveauskaitė, išdininkas — Arvydas Šepetys, atidarymo komisijos pirmininkė — Violeta Abariūtė, stovyklos techninės ruošos komisijos pirmininkė — Rūsnė Kasputienė, studijų dienų techninės ruošos komisijos pirmininkė — Laima Beržinytė, Uždarymo komisijos pirmininkė — Rasa Lukoševičiūtė, akademinės programos komisijos pirmininkė — Gabija Petrauskienė, PLJS valdybos atstovas — Saulius Čyvas, PLB valdybos atstovas — kun. Antanas Saulaitis, S. J., informacijos-spaudos pakomisijos pirmininkė — Zita Kripavičiūtė.

Kongreso ruošos komitetas yra turėjęs tris posėdžius Detroito ir atlikta keleta didelių darbų. Taura Underienė jau suprojektavo kongreso ženklą (logo).

Taip pat buvo pertvarkytas atstovų skaičius. Atstovai kraštams paskirstyti taip: Australijai — 10, Argentinai — 7, Brazilijai — 7, Didžiajai Britanijai — 6, JAV — 40, Kanadai — 20, Kolumbijai — 4, Prancūzijai — 4, Urugvajui — 4, Venezuelai — 4, Vokietijai — 10, Laisvos (Jaunimui be LJS vienetais) — 4.

Iš viso Kongrese dalyvaus 120 kraštų atstovai. Visi kraštai turi iki š. m. spalio 1 praveisti rinkimus ir atsiųsti atstovų sąrašą PLJS valdybai.

Taip pat buvo nutarta išleisti atstovų vadovą, kad kiekvienas kraštas galėtų pasiruošti iš anksto diskusijoms. Informacija bus išsiųsta keturiom dalim. Pirmininė dalis apžvalginė; antra — studijų dienų eiga; trečioji — temos ir ketvirtoji — papildomieji.

Kongreso programa išplauks iš pagrindinio tematinio siūlo. Tai yra "Suprask iš KUR kilęs, kad žinotum KAS esi, kad žinotum KUR eiti, ir KAIP ten patekti!" Numatytos trys pagrindinės temos: 1) Tautinis sąmoningumas. 2) Tautinis solidarumas ir Tautinė išraiška.

Informacijos Pakomisija

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED REGISTERED NURSES

FOR 188 BED GENERAL HOSPITAL MEDICAL UNIT 3-11 & 11-7:30 Shift SURGICAL UNIT 3-11 & 11-7:30 Shift OR NURSES ALL SHIFTS.

Be a part of our progressive nursing team. Minimum \$9 per hour; higher rate commensurate with experience. Shift differential. Excellent fringe benefit program.

Contact PERSONNEL DEPT. CENTERVILLE TOWNSHIP HOSPITAL

5900 BOND AVE. CENTERVILLE, ILL. 62207 618-332-3060, EXT. 301

(23-29)

A. Juodvalkis

LAIŠKAS MIRUSIAM BROLIUI

Šiomis dienomis su-
kako penkeri metai nuo
muziko Algirdo Kača-
nausko mirties, pasku-
tiniu laiku gyvenusio
New Yorke. Jo brolis
Gediminas, gyvenantis
Kalifornijoje rašo tokį
prisiminimą:

Penki metai kaip nér Ta-
vęs šiame pasauly brolau.
Nors mūsų keliai kartais ir
skyrės, bet pasigendu Ta-
vęs. Kartais rodos suskam-
bės telefonas ir išgirsiu Ta-
vo balsą sakant: "Gedimi-
nai, kaip laikais". Bet Tu
tyli ir turbūt šypsais kur
nors dausose; ta šypsena
kuri lydėjo Tave visą gyve-
nimą. Štai užmerkiu akis ir
matau Tave Kaune smuiką
pasikišus po pažastim sku-
bant į gimnazijos koncer-
tus, ar stebint žiūrovų ei-
lėse, Tave scenoje vaidin-
tant Kristaus Kančių pa-
statymą. Beje, ar atsimeni
kaip pėsti žygiavom Lietu-
vos miškais į Kulautuvą ir
šypsodamasis raminau mane
man pavargus, kad tik keli
kilometrai liko, ar kaip ma-
ne mažą vedei už rankos se-
kant mamos karstą.

O kaip šauniai Tu atrodai
Lietuvos Karo Mokyklos
kariūno uniformoj. Žinai,
kartą net supykau kai nu-
važiavęs Tave aplankyti
sėdėjau Karo Mokyklos bu-
dėtojo kambary ir kai Tu
pasirėdei, pakilau apsika-
binti, o Tu man pro nosį nu-
skubėjai prie budinčio ka-
rininko, taukšt, taukšt kul-
nimis, išsitiesęs atraporta-
vai lyg manęs nematęs ir
tik tada atsisukai manęs
sveikinti, o aš jau beveik
rengiaus Tau priminti, kad
čia aš, Tavo brolis... Taip
gyvai matau Algį, kaip Tu
Vokietijoje diriguodavai
man dainuojant Tavo muzi-
kinio ansamblio chore ir vis
su šypsena lyg tai būtų taip
lengva ir paprasta, o man
kartais striokas imdavo
ypač Kavaleria Rusticana
dainuojant, kad nepataikysiu
laiku įstoti.

Kai Tu aplankydavai ma-
ne Beverly Shores, su rū-
pesčiu stebėjau, kad gyve-
nimo vargai Tave slegia,
nors Tu nesiskundei. Dar
taip puikiai atšventėm Ta-
vo 25 metų su Rūta veiklos
jubiliejų, vis nusijuokiu, kai
prisimenu kaip tą šeštadie-
nį tupčiojom apie užsiraki-
nusį Stuko Cadillac'o prie jo
radijo valandėlės stoties.
Stelmoko akordeonas auto-
mobily ir raktai automobily,
o mes iš lauko žiūrime ir gal-
vojam ką daryt. Bet po to
jau liūdno žinios sekė —
ligonines lankei ir Tavo kū-
nas jau nepajėgė prilygt
Tavo dvasios pakilimui. Ir
štai tą gegužės dieną telefo-

TALITA CUMI

A. A. ALDONĄ AUGUSTINAVIČIENĘ PRISIMENANT

VACYS KAVALIŪNAS

Jau kokie dešimt metų,
kaip aš tave, likimo
kūdikį, pažįstu šioje
žemėje, paskendusioje
tyloje.

O. V. Milašius,
Talita Cumi

Žingsniai. — Žmogaus gy-
venimo kelio žingsniai. Ne-
sustodami bėga jie į nesibaigiančias laiko tolumas.
Tačiau jų aidai kyla iš
giliai į žemės kelią įmintų
pėdsakų ir sugrįžta nepraie-
nančių prisiminimų spalvo-
mis. O su jais sugrįžta ir
išėjusieji į amžinos ramy-
bės namus. Atsiskleidžia ta-
da ir jų veidai. Pasigirsta ir
jų kitados pasakyti žodžiai.

Jau dveji metai, kai stai-
ga — ir visa palikusi čia —
į amžinybės namus iškeliavo
ir Aldona Augustinavi-
čienė. O tačiau ji ir dabar
vis tebėra čia. Čia savo šei-
mos mintyse ir sielose ir
prisiminimuose tu, kurių
keliai susitiko ir bėgo ta pa-
čia kryptimi.

nai ir pasitardavome, ko
vienas ar kitas profesorius,
davęs temą, iš tikrųjų nori.

Nuoširdūs kolegiški ry-
šiai nenutrūko ir studijas
baigus. Vis kartais suskam-
bėdavo telefonas, ir mes
nukrypėdavome į mūsų žy-
miųjų rašytojų bei poetų —
Pečkauskaitės, Baltrušaičio,
Krėvės, Putino, Sruogos,
Aisčio, Brazdžionio, Ra-
dausko, Nykos-Niliūno, Na-
gio kūrybos pasaulio plo-
tus.

Abu mus domino ir tie
patys prancūzų rašytojai.
Dažniausiai tie, kurių vaiz-
duojamas pasaulis ir žmo-
gus savo dvasia pereina fi-
zinės tikrovės rinas —
Claudel, Mauriac, Berna-
nos... Sustodavome ir prie
naujesniųjų, kurių veikalus
būdavome skaitę. O Augus-
tinavičienė skaityti mėgo ir
skaitė daug. Ir vis, rodos,
kad galėtų plačiau matyti,
giliau jausti ir geriau būti.

V. KAVALIŪNAS

ŽEMĖS KELIAS

Žydi sodas,
Ir laukai pilni gėlių.
Jaunos godos — — —
Sau dainuoju ir myliu.

Tik tos godos sparnais vėjo
Su pavasario aidu
Tolumosna nuskambėjo —
Žemės kelio žingsniai du.

Skuba dienos, baigias kelias.
— Einam! — Ranka petį tuoj palies.
Ir nukrisiu kaip lapelis
Seno sodo obelies.

Ta pačia kryptimi bėgo ir
mano kelias. Abu studijavo-
me lietuvių ir prancūzų lite-
ratūrą Vytauto Didžiojo
universitete. Tačiau mūsų
žingsniai susitiko tik Cleve-
lande — Western Reserve
universiteto diplomuotųjų
(Graduate School) mokyk-
loje, kur klausėme tų pačių
prancūzų literatūros dėsty-
tojų ir tomis pačiomis te-
momis rašėme darbus. Daž-

nas suskambėjo iš New
Yorko, bet tai nebuvo Tavo
balsas tik liūdna žinia apie
Tave. Kai pamačiau Tave
jau pašarvotą Tu vis šypso-
jais ir rodos man sakei: "Aš
priguliu tik pailsėti, nes
man koncertas vakare."

Baigiu brolau, sudiev —
širdis pavargo ir ašaros
man užgulė akis, bet Tu pa-
lauk, mes greit pasimatysim
ir vėl žygiuosim Lietu-
vos miškais.

Mūsų keliai susiliejo vie-
non pedagoginio darbo va-
gon, kai A. Augustinavičienė
pakviečiau dėstyti lietu-
vių literatūrą Pedagogi-
niuose lituanistikos kursuo-
se. Dirbti jai su mūsų jau-
nimu buvo didelis džiaugs-
mas. Tačiau profesorės dar-
bas Uršuliečių kolegijoje te-
leido turėti nedaug pamokų.

Jos kursas — naujasis
mūsų romanas. Tačiau, leis-
damasi į išbėgties rašytojų
kūrybą, nei vienoje kursų
laidoje nėra praleidusi nei
"Senam dvare", nei "Alto-
rių šešėly". Ir visada jos žo-
dis, kurio pasiklausyti kar-
tais ir aš pasilikdavau kla-
sėje, būdavo gilus, gražus,
elegantiškas ir spinduliuo-
jantis šviesa, kuria buvo pa-
ženklinta ir jautri jos siela.

Tik pagaliau tasai jos žo-
dis ima retėti — pablogėja
sveikata. Ir vis dažniau ir
dažniau pamokų išvakarėse
suskamba telefonas:

A. A. Aldona Nasvytytė-Augustinavičienė

— Rytoj į pamoką ateiti
dar negalėsiu. Gal kitą sa-
vaitę jausiuosi geriau.

— Gerai, lauksime. Tik
pasveikite. Ir žinokite, kad
klausytojai jūsų pamokų
pasiilgo.

— Pasiilgau jų ir aš. Te-
gu jie skaito romanus, ku-
riuos aš nurodžiau.

Pagaliau šviesus telefono
suskambėjimas. Ir pagyvė-
jės jos pranešimas:

— Rytoj ateinu.
Ir ateina. Pasitinku mo-
kyklos koridoriuje.

— Šiandien kalbėsiu apie
"Hesterą", — sako ji. Pa-
lydžiu į klasę ir atsisveiki-
nu.

Tai buvo gegužės 27. Ir
paskutinė jos pamoka jos
gyvenimo kelio pabaigoje.
Birželio 20 šviesa, kuria
spinduliuodavo jos žodis už-
geso.

Staiga pasidarė tuščiau ir
tamsiau. Ir norėjosi tada,
kad grįžtų laikai, kada mū-
sų žemėje vaikščiojo Kris-
tus, kuris jai buvo toks ar-
timas. Jis, rodos, būtų atė-
jęs ir pasakęs žodžius, ku-
riuos kitados pasakė Evan-
gelijos mergaitei: Kelkis.
— Talita cumi.

ga gaunama PLB būstinėje,
5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, Ill. 60636.

• Jean-Pierre Menthanon.
LA LITHUANIE, PAYS
ENTRE DEUX MONDES.
(Lietuva, kraštas tarp dvie-
jų pasaulių). Išleido Pran-
cūzijos LB Krašto valdyba,
7, Rue des Lions-Saint Paul,
75004 Paris, France. Telef.
278.65-85.

• Petras Stravinskas.
ATSIMINIMAI IR PASAU-
LĖŽVALGA. Raštai ir cre-
do. Antroji knyga. Išleido
komitetas P. Stravinsko
raštam leisti. Spaudė M.
Morkūno spaustuvė Chica-
goje, 216 psl.

• Pranas Dom. Girdžius.
TOS PAČIOS MOTINOS
SŪNŪS. Kristijonas-Anta-
nėlis-Adomas. Trys graudu-
lingi essai. Antras pataisytas
ir papildytas leidimas
Kristijono Donelaičio mir-
ties sukakčiai. Išleido Pe-
dagoginis lituanistikos in-
stitutas Chicagoje 5620 So.
Claremont Ave., Chicago,
Ill. 60636. Viršelis ir aplan-
kas Petro Aleksos. 195 psl.
Kaina 6 dol.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

NAUJOS KNYGOS

• Vincentas Liulevičius.
IŠEIVIJOS VAIDMUO NE-
PRIKLAUSOMOS LIETU-
VOS ATKŪRIMO DARBE.
398 psl. kietais viršeliais.
Kaina \$12.50. Išleido Pa-
saulio Lietuvių Bendruome-
nės valdyba su Lietuvių
Fondo parama. Tiražas 600
egz. Spaudė M. Morkūno
spaustuvė Chicagoje. Kny-

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

MACHINIST

Machinist, journey level with 4 or
more years of experience. Proficiency
with CNC mills and lathes, engine
lathe, surface grinders and hones.
Work from blueprint, sketches and
layouts. Permanent swing shift work.
Competitive wages and benefits. Send
resume to or call Ben Callis, EX-
PLOSIVE TECHNOLOGY INC., P. O.
Box KK, Fairfield, Calif. 94533. Phone
707-422-1980.

EOE M/F

GRAŽIOS IDĖJOS GRAŽI PRADŽIA

Š. m. birželio mėn. 6 dienos pavakary Kento Lituanistinei Programai Remti Komiteto nariai ir talkininkai, pasidalinę į dvi grupes, susijaudinę ruošė pirmam lietuviškos radijo programos "radijotonui". Plačiai paskelbtas lėšų sukėlimo vajas, spaudoje, laiškais ir telefonais, tapo Tėvynės Garsų valandėlės pirmuoju tokiu užmoju, kurio rezultatai pateisino visas viltis ir parodė didelį mūsų visuomenės susidomėjimą tuo kilniu reikalu.

Advokato Algio Širvaičio įstaiga tapo komiteto centre būstine, kurioje prie telefonų, su paruoštais blankais, nekantriai radijotono pradžios laukė Paulius Alšėnas, dr. Augustinas Idzelis, dr. Danguolė Tamulionytė, Rimas Čepulis, Andrius Razgaitis, Gailė Mariūnaitė ir Romas Bridžius. WJW radijo stotyje, šalia programos vedėjo Juozo Stempužio, įtemptai būdavo dr. Jolita Kavaliūnaitė, dr. Viktoras Stankus ir dr. Jonas Cadzow. Programai prasidėjus, Komiteto būstinės telefonas nenustojo skambėjus visomis penkiomis linijomis, o tiesiogine linija į radijo stotį Paulius Alšėnas pranešinėjo rezultatus. To vieno vakaro ir pirmosios vajaus savaitės metu buvo surinkta virš \$6000. Tiek komitetui, tiek klausytojams buvo ypatingai

gai džiugu girdėti tokį šiltą ir entuziastingą visuomenės reagavimą į radijotono idėją. Charakteringa dar tai, kad aukotojų didelę daugumą sudarė pensininkai ir net asmenys praradę tarnybas.

"Buvau giliai sujaudintas, stebėdamas tokį pritarimą ir užnugarį mūsų lituanistinės programos Kente reikalui", pokalbio metu, pasibaigus radijotonui, pastebėjo vienas iš pirmųjų komiteto iniciatorių dr. Viktoras Stankus. Savo dosnumu mūsų visuomenė parodė Kento Lituanistinės programos įvertinimą. Turiu pabrėžti, kad komitetas iš didelio skaičiaus asmenų susilaukė priekaištų, kad Kento vajaus reikalas nebuvo pradėtas anksčiau", tęsė dr. Stankus su pasitenkinimo šypsena.

Juozas Stempužis, Tėvynės garsų radijo valandėlės vedėjas, trumpame pokalbyje atvirai pareiškė, kad "toks pirmas bandymas per radiją, kad ir tokiam idealistiškam tikslui, manyje kėlė nerimą. Nežinia, koks tų klausytojų skaičius ir kokia gali būti visuomenės reakcija", kalbėjo jis toliau. "Juk ir gražų darbą dirbant ne visada pavyksta. Todėl valandėlės pabaiga stebino ir džiugino. Rezultatas buvo maloni staigmena". Toliau Juozas Stempužis pasakojo, kaip dr. Jonas Cadzow su dideliu susijaudinimu stebėjo blykčiojančias raudonas telefono linijos švieses, laukdamas rezultatų. Į pabaigą be jokio pasiruošimo, prof. Cadzow tarė padėkos žodį lietuviškai. Jo susijaudinimo negalima buvo nepastebėti.

Radijotonui praėjus ir gražiai nusisekus, komitetas tikisi, kad į kreipimąsi laiškais bus gauta dar papildomų aukų, nes su radijotono pabaiga, vajas nesi- baigia, o tęsiasi iki rudens. Pašto patarnavimui šlubuojant, manoma, kad ne visi 1500 laiškai pasiekė visus lietuvius vienos savaitės lai-

kotartyje. Komitetas tikisi plataus atgarsio tiek iš Clevelando, tiek iš kitų kolonijų lietuvių. Rudenį, susumavus visas aukas, aukotojų pavardės bus paskelbtos spaudoje, o visi, aukoję virš 25 dolerių gaus tiesiog iš Kento memorialinį kavos puoduką su specialiu įrašu ir stilizuota Vytim.

Komitetas ir toliau prašo remti Kento Lituanistinę programą, savo kad ir pačiu kukliausiu įnašu padidinant lėšas, kurios reiškia svarų įnašą į konkretų lituanistikos studijų sustiprinimą. Nežiūrint sėkmingo savaitgalio, dar reikalinga surinkti bent 12,000 dolerių. Komitetas tikisi, kad visi, kurie yra gavę laiškus iš Kento, į juos reaguos ir savo auką pasiųs.

Visi komiteto nariai yra

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

dėkingi Juozui Stempužiui už tokią efektingą talką, adv. Algiui Širvaičiui už užleidimą savo patalpų ir dar dukrelės Valerijos vardu padarytą auką. Be jų tal- kos vajaus pasisekimas toli gražu nebūtų atnešęs tokių gražių rezultatų.

Aurelija Balašaitienė

WATERBURY

ĮŠVYKA Į GAMTĄ

LB Apylinkės išvyka į gamtą įvyksta birželio 20 d., sekmadienį, Scovill-Century vasarvietėje, Woodtick parke, Nichols Rd., Wolcott, Conn.

LB Apylinkės valdyba visus maloniai kviečia tą dieną praleisti gamtoje, savųjų ir pažįstamų tarpe, ar pabūvoti saulutės globoje, paplūdimyje prie ežero.

Šeiminiškėms tą dieną nereikės namuose gaminti pietūs, nes vyrai jas "užvaduos", vaišindami LB virėjų gamtoje gamintais užkandžiais bei šaltais atgaivos gėrimais. Bus vertingų laimėjimų, muzika, šokiai, žaidimai, o muz. Jono Beinoriaus akordeonas visus kvies prie sutartinės. Lietui lyjant, yra pakankamai pastogės.

Pradžia 1 val. p. p. (ap)

Iš suruošto Izraelyje pagerbimo a. a. kun. Broniui Paukščiui (žiūr. Dirva Nr. 23). Prie stalo kalba adv. Avraham Tory. Sėdi kun. Sabaliauskas ir grupė žydų, velionies išgelbėtų nuo nacių persekiojimo.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PARDUODAMA
KOMERCINĖ NUOSAVYBĖ
"NORTHERN LIBERTIES".

Atnaujinimui, išskirtina galimybė investavimui. Prieky krautuvė, 3-4 butai. Gera vieta arti miesto centro, skambinti FRYSTACKI AGENCY (215) 627-3886. (23-26)

ENGINEER

Manufacturing engineer BSME/BSIE required with 3 to 5 years experience in manufacturing. Skilled in tooling/fixture design, procedure writing, methods/standards, and training. Competitive wages and benefits. Relocation paid. Send resume to or call Ben Callia, EXPLOSIVE TECHNOLOGY INC., P. O. Box KK, Fairfield, Calif. 94533. Phone 707-422-1880. EOE M/F (23-26)

Hot Springs Moterų Seklyčios dabartinė valdyba, kuri gegužės 22 d. atšventė 10 metų seklyčios įsikūrimo sukaktį. Iš kairės: Danutė Garbonkienė — Rev. kom., Liucija Gudeliene — pirmininkė per 10 metų, Viktorija Kiburienė — išdininkė ir Lilė Kazienė — susirašinėjimo sekretorė.

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

MOTINOS PAGERBIMAS

Clevelando miesto mero motina Josephine Voinovich buvo gražiai pagerbta Nationality Services centro birželio 4, Clevelando slovėnų auditorijoje surengtame bankete. Pagerbime dalyvavo ponios Voinovich trys sūnūs, dvi dukterys, vienuolikai vaikaičių ir apie penki šimtai įvairių tautybių svečių.

Šilčiausias momentas buvo, kai sukaktuvininkė pasakojo, kaip jos tėvas, kalvis, bėgdamas nuo karo tarnybos austro-vengrų kariuomenėje, su šeima atsirado Amerikoje. Jos motina, siuvėja, troško, kad duktė išeitų aukštą mokslą ir būtų mokytoja. Mergaitė Josephine universitetą baigė, bet mokytoja netapo. Už

ėjo sunkūs ekonominės depresijos metai, ir ji vedė serbą architektą George Vainovich, su kuriuo užaugino penkis vaikus. Jų vyriausias sūnus George V. Voinovich, jr. išėjo į politiką ir šiandien yra Clevelando miesto meras.

Nationalities Services centro prezidentas prof. dr. Karl Bonutti (nors itališka pavardė, bet slovėnas) įteikė poniai Voinovich dailininkės Annika Zulič specialiai iškilmei nutapytą paveikslą, kurio sloveniškame peizaže ant kalno stovi Straje kaimelio balta bažnytelė, kurios raktus saugojo ir ilgus metus vargoninuku joje buvo pagerbtosios senelis. Iš Straje kaimelio kilo ir visa jos giminė.

Josephine Voinovich pagerbimo bankete iš kairės — Nationalities Services centro egezekutyvinė direktorė Lucretia Stoica, pagerbtoji mero motina Josephine Voinovich, miesto meras George V. Voinovich, jo žmona Janet (matosi tik galva), sūnus George, jr. ir Nationalities Services centro tarybos narys Juozas Stempužis.

Oficialiame momente šeimyniškai jauki nuotaika — miesto meras George V. Voinovich įteikia savo motinai miesto proklamaciją. J. Garlos nuotr.

Jos sūnus, miesto meras, įteikė proklamaciją, skelbdamas savo motinos dieną ir iškeldamas jos gražius darbus skaučių, labdaros ir visuomeninės organizacijos.

Pagerbimo bankete programvą atliko slovėnų ir serbų menininkai, pabrėždami Voinovičių šeimos dvilypę kilmę.

Tarp daugelio tautybių svečių bankete dalyvavo ir lietuviai — Milda ir dr. Edmundas Lenkauskai, Gražina ir inž. Raimundas Kudukiai, Juozas Stempužis, Jonas Garla, Ona ir Vytautas Jokūbaičiai, Ona ir Vacys Rociūnai ir Nijolė ir Algis Rukšėnai.

Nationalities Services centras, rengęs šį mero motinos pagerbimą, yra sena ir svarbi organizacija, teikianti emigrantams teisinį ir socialinį patarnavimą. Jos elėse buvo daug lietuvių veikėjų, o šiuo metu šios organizacijos tarybos sudėtyje yra net trys lietuviai.

J. Stempužis

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

AMBER STUDIOS, Inc.

Tel. (216) 531-3500

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Foto ir paveikslų įrėmavimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauti nauji foto darbai iš Algimanto Kezio. Registracija vyksta dabar dėl naujos audimo pamokos su Birute Kasperavičiene.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **BIRŽELIO 20 D.** Maironio 50 m. mirties sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje su menine programa. Rengia parapijos taryba.

• **BIRŽELIO 26 D.** Tradicinis Joninių laužas V. ir O. Jokūbaičių sodyboje. Visi kviečiami. Rengia Clevelando skautininkai-ės.

• **LIEPOS 4 D.** Clevelando ir apylinkių Amerikos Lietuvių Respublikonų klubo gegužinė p. Jokūbaičių sodyboje.

• **LIEPOS 18 D.** Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• **LIEPOS 25 D.** pensininkų gegužinė.

• **RUGPIŪČIO 5-8 D.D.** Clevelande Harley viešbutyje įvyksta visuotinas Vyčių suvažiavimas.

• **RUGPIŪČIO 29 D.** gegužinė prie ežero. Rengia L.K.V.S. "Ramovė" Clevelando skyrius.

• **RUGSĖJO 11 D.** Šv. Jurgio parapijos koncertas ir balius parapijos salėje.

• **RUGSĖJO 12 D.** Šv. Jurgio parapijoje Šilinės šventė. Specialios pamaldos ir procesija prie Dievo Motinos grotos parapijos sode.

• **RUGSĖJO 18 D.** Abiturientų balius, Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio Apygarda.

• **RUGSĖJO 19 D.** LB Ohio apygardos suvažiavimas.

• **RUGSĖJO 25 D.** Vasarą palydint — Neringos skaučių tunto balius Lietuvių Namuose.

• **SPALIO 2 D.** Pabaltiečių vakaras. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• **SPALIO 3 D.** Lietuvių Namuose Balfo 145 skyriaus vajuos atidarymo popietė su menine programa.

• **SPALIO 3 D.** Šv. Pranciškaus 800 m. gimimo sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Paskaita ir meninė programa.

• **SPALIO 9 D.** Jaunųjų muzikų konkursas. Rengia JAV LB Kultūros Taryba.

• **SPALIO 16 D.** Ohio Lie-

tuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas

• **SPALIO 24 D., 4 val. popiet** — Atstatyto Laisvės paminklo šventinimas ir simfoninis koncertas su Clevelando Filharmonijos orkestru. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **LAPKRIČIO 14 D.** Šv. Jurgio parapijos rudens minifestivalis parapijos salėje.

• **LAPKRIČIO 20 D.** Kariuomenės šventės minėjimas ir balius Lietuvių namuose. Rengia L.K.V.S. Ramovė

1983 m.

• **KOVO 20 D.** Grandinės trisdešimtmečio šventė.

LB RINKIMŲ REZULTATAI

Š. m. gegužės 8-17 d. d. Clevelande įvykusiųose LB rinkimuose kandidatavę į JAV LB X-tąją Tarybą gavo balsų:

Romualdas Bublys — 440, Zita Kripavičiūtė — 430, Raimundas Kudukis — 376, Vincas Akelaitis — 342, Juozas Ardys — 311, Bronius Krokys — 296, Kazys Žiedonis — 270.

Kandidatavę į PLB VI-jį seimą gavo balsų:

Romualdas Bublys — 402, Zita Kripavičiūtė — 378, Edmundas Lenkauskas — 334, Raimundas Kudukis — 308, Vincas Akelaitis — 255, Juozas Ardys — 220, Bronius Krokys — 196, Kazys Žiedonis — 191.

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Po pamaldų, atžymint tragiškus birželio įvykius, pabaltiečiai su vėliavomis išeina iš katedros.
J. Garlos nuotr.

MOKSLO METŲ UŽBAIGIMAS

Birželio 6 d. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokytojai ir mokiniai, su tėveliais ir artimaisiais po mišių Dievo Motinos bažnyčioje rinkosi parapijos salėje. Čia mokyklos direktorė Vida Bučmienė atidarė mokslo metų užbaigimo aktą. Sugiedojus Lietuvos himną, į garbės prezidiumą pakviesti: kun. G. Kijauskas, LB apylinkės pirmininkas J. Malskis, Ohio LB apygardos atstovas K. Žiedonis, tėvų komiteto pirmininkas D. Ješmantas, a. a. dr. A. Miliausko Fondo globėja J. Klimaitienė, direktorė V. Bučmienė ir pedagogų tarybos sekretorė O. Žilinskienė.

Po invocacijos, LB apyl. pirm. J. Malskis pasveikino visus mokinius ir geriausiems įteikė po LB apylinkės valdybos skirtą knygą. Darželio ir dvikalbės klasės mokiniai visi geriausi, už tai visi gavo po knygą. Pirmo skyriaus geriausi mokiniai: Vytautas Urbonavičius, Kristina Šliažaitė ir Tomas Motiejūnas. Antro skyriaus: Rita Penkauskaitė ir Tadas Gelažis. Trečio skyriaus: Rima Ješmantaitė, Audrius Lazdinis ir Danutė Tallat-Kelpšaitė. Ketvirtos: Kristina Kasulaitytė, Gita Lišauskaitė ir Andrius Penkauskas. Penkto: Danius Šilgalis, Vytas Zorska ir Andrius Dunduras. Šešto: Rimas Biliūnas, Rima Žiedonytė ir Aida Bublytė. Septinto: Lilė Gelažytė, Daina Staniškytė ir Ina Šilgalytė. Devinto: Julija Gelažytė ir Kristina Kampytė. Devinto: Aukšė Bankaitytė, Linas Biliūnas ir Ričardas Matas. Dešimto: Daina Mataitė, Danius Barzdukas, Nida Marcinkevičiūtė ir Lana Vyšnionytė. Vienuolikto: Vincas Staniškis, Saulius Bankaitis, Arūnas Apanavičius ir Julius Palūnas. Dvylikto: Vida Kašubaitė.

Už ypatingą darbštumą dovanas gavo penkto skyriaus mokinės Kristina Motiejūnaitė ir Kristina Šiupinytė.

Tautodailės Instituto skelbtame tautodailės konkurse premijas laimėjo Nida Gelažytė, Kristina Šiupinytė, Vija Bublytė ir Rama Bublytė.

Šiais metais, kaip jau įprasta, vyko knygų skaitymo varžybos. Knygas skaitė 72 mokiniai, jie perskaitė 278 knygas — viso 29,562 puslapius. Daugiausia puslapių perskaitė Daina Mataitė sulaužydama jau aštuonerius metus išsilaikiusį Remigijaus Belzinsko rekordą. Daina perskaitė 3522 puslapius. Direktorė ragino jau šią vasarą pradėti skaityti sekančių metų konkursui ir sulaužyti Dainos rekordą.

A. a. dr. A. Miliausko fondas paskyrė \$400 skaitytojų premijoms. P. Klimaitienė vokus išdalino sekantiems mokiniams: Pirmo skyriaus Petrui Ješmantui, Audrai Leparskaitei ir Gabriukui Alšėnui. Dvikalbės klasės mokiniai Astrai Delvigaitei. Antro skyriaus — Pauliui Ješmantui ir Tadiui Gelažui. Trečio sk. — Rimai Ješmantaitėi, Danutei Tallat-Kelpšaitėi ir Audriui Lazdinui. Ketvirtos sk. — Rimui Šliažui, Julei Bartkutei ir Andriui Penkauskui. Pen-

to skyriaus — Daniui Šilgalui, Vytui Zorskai ir Kristinai Motiejūnaitei. Šešto sk. — Aidai Bublytei. Septinto sk. — Lilėi Gelažytei, Ramai Bublytei, Inai Šilgalytei ir Audriui Bankaičiui. Aštunto sk. — Julijai Gelažytei ir Aurei Apanavičiūtei. Devinto sk. — Linui Biliūnui ir Auksei Bankaitytei. Dešimto sk. — Dainai Mataitei, Nidai Marcinkevičiūtei, Daniui Barzdukui ir Dalei Kašubaitėi. Vienuolikto sk. — Sauliui Bankaičiui ir Vincui Staniškiui.

Mokyklos 12-kos metų kursą užbaigė keturi mokiniai: Rima Apanavičiūtė, Edvardas Čepulis, Vida Kašubaitė ir Jonas Muliolis. Juos sveikino K. Žiedonis Ohio LB Apygardos vardu. Abiturientų vardu atsiveikino žodį tarė Edvardas Čepulis pasidžiaugdamas, kad mokykloje gavo tvirtą pagrindą "galime drąsiai žengti į lietuvišką veiklą". Dėkodami savo mokytojams, kun. Kijauskui, K. Žilioniui, J. Dundurui ir V. Bučmienei, už jų pasiaukojimą ir kantrybę, abiturientai prisegė visiems po gėlę.

Iškilnės buvo užbaigtos sudainuojant "Lietuva brangi". Po to sekė tėvų komiteto kruoščiai paruoštos vaišės. (atm)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

Parduokite savo nekilnojamą turą Jums pageidaujamos sąlygomis tarpininkaujant Matas & Turner Realty.

280 East 193 St. — Euclide

Namas 3 miegamų kolonialinio stiliaus su pilnu rūsiu. \$59,900. Parduotas.

33641 Vine St. — Eastlake

Ranch tipo mūrinis namas 3 miegamų su 3 akrais žemės. Tinka ir komercinei įstaigai. 33641 Vine St., Eastlake. \$145,000. Parduotas.

141 East 294 St. — Willowick

Bangalow į šiaurę nuo Lakeshore, 141 E. 294 St., Willowick. \$55,000. Parduotas.

18121 Hiller

3 miegamų su įrengtu rūsiu namas kolonialinio tipo. \$49,900. Parduotas.

Dviejų šeimų namas, 15811 Trafalger. \$28,900. Parduotas per dvi savaites.

Mūrinis 4 butų butnamis (apartment) 13809 Arugus. \$24,000. Parduotas per dvi savaites.

Pagal susitarimą!

Mūrinis namas dviejų šeimų su 2 miegamais, didele virtuve ir pilnai įrengtu rūsiu su dušu.

Savininkas sutinka finansuoti. Adresas: 900 902 East 223 St. Skambinti: Dalia Kasiulaitis.

Bangalow tipo namas su valgymai skirta erdve prie virtuvės, po visu namu rūsys, arti prie didelio kelio. \$45,900. Skambinti Dalia Kasiulaitis.

23110 Arms. — Euclid.

Split-Level namas su katedrinėmis lubomis, didele virtuve, šeimos kambariu, vienu miegamu su vonia pirmame aukšte, trim miegamais antrame aukšte ir įrengtu rūsiu su raštinės patalpa.

4817 Stacey Ct. — Richmond Hts.

Komercinis mūrinis namas, 752-760 East 185 St. \$149,900.

Mūrinis ranch tipo namas su trim sklypais žemės ant kurių galima statyti namus. — Timberlake. \$64,000.

Skambinkite kuriam nors iš mūsų įstaigos bendradarbių.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

• **Romas J. Kazlauskas**, Stasės ir Jono sūnus, birželio 1 d. baigė Massachusetts Institute of Technology, gaudamas chemijos doktoratą.

I jo baigimo iškilmės iš Clevelando į Bostoną buvo nuskridę jo tėvai, sesuo Rita ir brolis Andrius.

Romas gavo bakalaureato laipsnį chemijoje Clevelando Valstybiniame Universitete ir buvo apdovanotas stipendija tolimesnėms studijoms tęsti. Jis buvo pirmasis Clevelando Universiteto studentas gavęs National Science Foundation stipendiją.

Šiuo metu jis atostogauja Europoj, grįžęs studijas tęs toliau Harvardo universitete, kuriame jam buvo duota stipendija post-doctor studijoms.

Malonu ir džiugu, kad mūsų jaunoji karta sėkmingai žengia mokslo keliu ir įsigyja aukštus mokslo laipsnius.

Sėkmės ir laimės jo ateities planuose!

• **Birželio trėmimai** buvo paminėti bendromis jėgomis lietuvių, latvių ir estų organizacijų ekumeninėmis pamaldomis Clevelando katedroje š. m. birželio 13 d. Prie pabaltiečių buvo prisijungusi ir lenkų "Solidarnosc" grupė.

Vietinis dienraštis The Plain Dealer tam įvykiui atžymėti paskyrė net du straipsnius. Ypač išpūdingas straipsnis buvo The Plain Dealer Washington biuro viršininko T. Brazaičio, išsamiai pristačiusį Pabaltijo valstybių tragediją.

MAIRONIO MINĖJIMAS

Šv. Jurgio lietuvių parapija Clevelande specialiu renginiu prisimins ir pagerbs didįjį Lietuvos atgimimo dainių Maironį.

Minėjimas įvyks š. m. birželio 20 d. (sekmadienį) po sumos, 12 val. vidudienį, parapijos salėje. Paskaitą apie Maironį skaitys rašytoja Aurelija Balašaitienė. Bus ir speciali Maironio kūryba pagrįsta meninė programa. Kaip paprastai bus ir pamėgtoji kavutė.

Visi Clevelando lietuviai nuoširdžiai kviečiami minėjime gausiai dalyvauti. (e)

• **Rainbowsend festivalyje** birželio 19, 20, 26 ir 27 dienomis nuo vidudienio iki 9 val. vak. Lake Erie College, Painsville, Oh., šalia kitų meninių ansamblių, programą atliks ir lietuvių Grandinė. Bilietai suaugu-

ALT S-gos Clevelando skyriaus naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: E. Maslauskienė, A. Jonaitis ir A. Mackuvienė. Stovi: J. Račkauskas ir A. Matulionis.

ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIUS IŠSIRINKO NAUJĄ VALDYBĄ

Praėjusį šeštadienį, birželio 12 d., Lietuvių namuose įvyko metinis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus susirinkimas. Jį pradėjo kadenciją baigiančios valdybos pirm. K. Karalis, paprašydamas tylos minute pagerbti kadencijos metu mirusius narius — Alg. Nasvytį, V. A. Braziulį ir K. Valiuką. Tolimesnei susirinkimo eigai pirmininkavo A. Jonaitis, sekr. E. Maslauskienė.

Pirm. K. Karalis ataskaitiniame pranešime suminėjo jo vadovautos valdybos (A. Jonaičio, V. Stuogio, A. Mackuvienės ir V. Dauto) atliktus darbus, apie kuriuos savo laiku Dirvos skaitytojai buvo painformuoti. Valdyba turėjo 8 posėdžius. Skyrius buvo atstovaujamas Amerikos Lietuvių Tarybos renginiuose, aukojų įvairiems bendriesiems reikalams, buvo surengęs keletą gražių praėjusių savo renginių, kaip Vasario 16-sios minėjimą su Prez. A. Smetonos filmo demonstravimu, Dirvai paremti balių, narių ir prijauniančiųjų gegužinę, minint jų svarbesnius. Apskritai, ALT S-gos Clevelando skyrius gyvai ir gražiai

siems 4 dol., vaikams ir pensininkams 3 dol.

• **Clevelando Skautininkių Draugovė**, per pirmininkę v. s. Jadvygą Budrienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol.

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Vladas Šniolis**, buvęs clevelandietis, dabar gyvenąs St. Petersburg, Floridoje, savo vardinių progą Dirvai paremti atsiuntė auką 12 dol. Dėkojame ir linkime varduvinkui ilgiausių metų.

Susirinkimui pirmininkavęs A. Jonaitis dėkoja atsistatydinusiame ilgamečiui pirm. K. Karaliui už gražų skyriaus vadovavimą.

reiškėsi vietos lietuvių gyvenime. Skyriaus kasa praturtėjo 500 dol. Pranešimą baigdamas, K. Karalis pažymėjo, kad jis į skyrių įstojęs 1950 m. Nuo 1956 m. ejęs pareigas, pradedant revizijos komisija, vėliau valdyboje, paskutinius penkeris metus išbuvęs jos pirmininku. Po tiek metų jis toliau valdybon nebekandidatuosiąs. Susirinkimas tai la-

bai apgailestavo, nes jis skyriaus veiklą labai gražiai vedė.

Kasininko V. Stuogio pranešimą parėmė S. Astrausko perskaitytas revizijos komisijos aktas: atskaitomybė vedama tvarkingai, įrašai atitinka pateisinamus dokumentus, pinigai laikomi banko einamojoje sąskaitoje. Susirinkimas be ilgų diskusijų apyskaiti-

nus pranešimus patvirtino ir valdybai išreiškė padėką už atliktą darbą. Ypatinga padėka išreikšta jos buv. pirm. K. Karaliui, tikintis, kad jis ir toliau, kal gyvens Clevelande, bus aktyvus skyriaus veikloje. Tą ir jis pažadėjo.

Sklandžiai praėjusiuose rinkimuose į naująją skyriaus valdybą išrinkti: A. Jonaitis, A. Mackuvienė, E. Maslauskienė, A. Matulionis ir J. Račkauskas. Revizijos komisija: St. Astrauskas, Ign. Stankus ir V. Stuogis.

Aptarus einamuosius reikalus ir pasitarus dėl ateities darbų, susirinkimo dalyviai pasirašė sveikinimą rašyt. V. Alantui, šiomis dienomis švenčiančiam 80-jį savo gimtadienį. Oficialioji susirinkimo dalis baigta sudainuotu "Lietuva brangi" dainos posmeliu.

Po to sekė ilgokai užtrukęs narių bendravimas prie gerai paruoštų vaišių, po kurių skirstydami nariai pripažino, kad buv. valdyba mokėjo ne tik sklandžiai dirbti, bet ir savo kadenciją maloniai užbaigti. Naujajai vadovybei palinkėta geriausios sėkmės.

HOUSE FOR SALE

Ranch in prime Euclid area, 3 bedroom, 2½ bath, 2 car garage, a large recreation room with a bar, huge Florida room. Moving condition, price to sell low 80,000. Call 486-2743. Owner agent. (23-25)

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 461-3500.

Pavyzdinga Taraškų šeima, kurios visi vaikai priklauso skautų organizacijai, praeitą sekmadienį dalyvavo birželio įvykių minėjime Clevelando katedroje.

J. Garlos nuotr.

DIRVA

BALTŲ LAISVĖS DIENA

JAV Senatas birželio 10 d. ir atstovų rūmai birželio 14 d. priėmė rezoliuciją skelbiančią birželio 14 d. šiemet ir ateityje BALTŲ LAISVĖS DIENA.

• VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis, pakviestas Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininko A. Pociaus, išvyko birželio 6 d. į Australiją.

Dr. Bobelio kelionės eiga rūpinasi ALB pirmininkas A. Pocius su Adelaidės, Sydnėjaus ir Melbourne ALB valdybomis, talkinant Tautos Fondo Atstovybėms.

Australijos Pabaltiečių Taryba birželio 20 d. Melbourne ruošia bendrą pabaltiečių masinių trėmimų minėjimą, kuriame kalbės Australijos vyriausybės atstovai ir dr. K. Bobelis. Meninėje dalyje pasirodys ešų, latvių ir lietuvių chorai.

• Dirvos novelės 1982 m. konkursui gautos dar šios novelės: Liepos — "Sekmadienio verksmas", Vaidilos — "Vaidilutė", Alter Ego — "Linksmas pasakojimas", Liudininkės — "Martytės likimas".

Rankraščiam atsiųsti terminas š. m. birželio 15 d. Premija 600 dol.

Konkurso mecenatas Simas Kašėlionis.

• Jonas Kasmauskas — John Kas, Sr., ALT S-gos Bostono skyriaus garbės narys, š. m. gegužės 30 d. baigė pirmąjį amžiaus šimtmetį ir pradėdamas antrąjį atsiuntė šimtą dolerių Dirvai paremti. Dėkojame už auką ir linkime sukaktuvinkui sveikiaučių metų.

• Dr. Elena Armanienė, Vliko teisinė patarėja ir iždininkė, atnaujindama Dirvos prenumeratą pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

Muz. Stasio Sližio vadovaujamas moterų kvartetas (Č. Plūrienė, B. Januškienė, A. Tamulionienė ir N. Sližienė) atlikęs meninę programą Maironio minėjime Detroite gegužės 16 d. K. Sragausko nuotr.

JONAS K. VALIŪNAS, DARBO KUOPOS VADAS, PASITRAUKĖ Į POILSĮ

Toks geležinis JAV-bių armijos dėsnis, kad žmogus, sulaukęs 65 metų, nepaisant jo fizinės ir dvasinės sveikatos, turi pasitraukti iš tarnybos. Inž. J. K. Valiūnui 65 metai sukako š. m. kovo 24. Kadangi jis nuo 1955 vadovavo 8591 LS lietuvių kuopai Schwetzingene, tai atsisveikinimas buvo labai iškilmingas, vykęs keliais tarpsniais.

Pirmasis tikrai kariškas atsisveikinimas suruoštas kovo 21 d. Maj Valiūnas pakvietė į jį ir Vasario 16 gimnazijos mokinius su mokytojais. 8591 LSCo yra tiltų statymo dalinys. Tuo metu jis vykdė pratimus Leeheime prie Reino. Atsisveikinimo iškilnių proga kuopa užsimojo pastatyti pontoninį tiltą per Reiną rekordiniu laiku.

Aikštėje prie upės buvo pastatytos dvi palapinės: viena su gausiais užkandžiais ir karšta kava antra atvira su suolais žiūrovams tam atvejui, jei lytų. Atvykusius į iškilmes pasitiko maloni lietuviška aplinka: tarp Vokietijos ir JAV-bių vėliavų linksmai plevėsavo ir Lietuvos trispalvė, iš garšintuvų trenkė Br. Jonušo maršai, kuopos vyrai kalbėjo lietuviškai, o kuopos vadas maj. Valiūnas važinėjo karišku džypu su raudona vėliava, kurios vienoj pusėj švietė vytis, o kitoj — Gedimino stulpai.

Tilto statyba pradėta 11 val. Ją vykdė dvi kuopos: iš vienos pusės Reino lietuvių 8591 LSCo, o iš kitos — vokiečių 8594 LSCo. Vadovavo maj. J. K. Valiūnas. Jam davus įsakymą, abiejose Reino pusėse keliasdešimt sunkvežimių su pontonais skubėjo į upę ir metė savo krovinį į vandenį. Greitieji laiveliai, pasigavę pontonus, zvimbė su jais į nustatytą vietą ir jungė į tiltą. Savo dalį iki vidurio Reino Valiūno kuopa pastatė rekordiniu laiku, per 20 minučių sujungdama 58 pontonus. Vokiečiai užtruko ilgiau. Po 50 minučių per 400 m. tiltą

pradėjo važiuoti sunkvežimiai.

12 valandą vidury Reino ant tilto susirinko JAV-bių armijos šabo bei dalinių viršininkai, vokiečių Bundeswehro atstovai ir apie pusantro šimto karių bei svečių. Atsisveikinimo kalbas pasakė 130-tos inžinerijos brigados vadas pulk. P. J. Offringa iš Hanau, 549 inžinerijos bataliono vadas pulk. leit. M. D. Sprague ir kiti aukšti amerikiečių karininkai bei vokiečių Bundeswehro dalinių vadai. Amerikiečiai kalbėtojai pabrėžė, kad jei 8591 LSCo yra pirmaujanti kuopa, tai maj. Valiūno nuopelnas. Šis dalinys Leeheime per Reiną yra pastatęs šimtą tiltų. Aukštieji vokiečių karininkai gyrė Valiūno kvalifikacijas ir bendradarbiavimo dvasią. Įteikta krūva brangių dovanų, pagyrimo lapų, o Ingė Valiūnienė ir Laima Valiūnaitė, šiemetinė Vasario 16 gimnazijos abiturientė, apdovanotos gelėmis. Pakelti stiklai Ratzeputz, palinkėta laimės ir sėkmės, pasitraukus į poilsį.

Maj. J. K. Valiūnas, dėkodamas už pagerbimą sakė, kad jam liūdna palikti tokį šaunų dalinį, kuriuo jis didžiuojasi. Ši diena jam padės prisiminti amerikiečių kuopose ištarnautus 34 metus.

Paskutinė maj. J. K. Valiūno tarnybos diena 8591 LS kuopoje buvo kovo 31. Iš ryto kuopoje susirinko vada ir vyrai, daugelis su šeimomis. Atsisveikinimo iškilmės pradėtos šv. mišiomis, aukotomis kun. Br. Liubino. Savo pamoksle jis prisiminė 30 metų laikotarpį. Pirmą kartą su Valiūnu susitiko 1952 Kaiserslauterne, bet netrukus buvo perkeltas į Schwetzingeną. Per tą laiką Valiūno šeimoje gimė 5 vaikai. Juos krikštijo pamokslininkas.

Valiūnas buvo didelis Vasario 16 gimnazijos rėmėjas. Huettenfeldas buvo jo antri namai. Per 27 metus nebuvo ten renginio, kuria-

me nebūtų dalyvavęs. Tą mokyklą baigė jo 3 vaikai. Taip pat kuopoje nebuvo jokių iškilnių, į kurias nebūtų buvę pakviesti gimnazijos mokiniai ir mokytojai. Čia visi būdavo vaišingai priimami ir apdovanojami. Kuopos šventės buvo surištose su lietuviškomis pamaldomis.

Po pamaldų maj. J. K. Valiūnas dėkojo kun. Liubinui už maldas ir pamokslą, išreikšdamas viltį, kad jo įpėdinis maj. Endrikaitis įsigys kuopoje ir lietuviuose daugiau nuopelnų už jį.

Oficialus kuopos vado pareigų perdavimas vyko 11 val. aikštėje. Išsirikiavo apie 100 šalmuotų vyrų (3 būriai su vadais). Prie jų atžygiavo išeinantis kuopos vadas maj. J. K. Valiūnas, naujas vadas maj. Arno Endrikaitis ir 549 inžinerijos batalijono vadas pulk. leit. M. D. Sprague. Valiūnas perdavė pulk. Sprague kuopos vėliavą, kuris ją įteikė Endrikaičiui. Valiūnas pastebėjo esąs patenkintas, galėjęs 27 metus tarnauti šiame daliny ir naudotis viršininkų palankumu. Čia esą vyrų, kurie dar buvo negimę, kai jis perėmė kuopos vadovavimą. Matęs daug malonių veidų, su kuriais daug metų teko dirbti ir kurių darbas buvo be priekaištų. Liūdna, kad reikia skirtis, ir džiugu, kad kuopa palieka geram stovy ir gerų vadų rankose. Dėkojo už gerą darbą, sąžiningą pareigų atlikimą ir linkėjo sėkmės.

Gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas, lydimas dviejų tautiniais drabužiais apsirengusių mokinių, mokyklos vardu įteikė A. Šapokos "Lietuvos istoriją" ir menišką adresą.

Po iškilnių aikštėje visi buvo pakviesti į pikniką gražiam pušinėly prie kuopos kareivinių.

Inž. J. K. Valiūno išleistuvės pasižymėjo ne tik dideliu iškilmingumu, bet ir nemažesniu nuoširdumu bei draugiškumu. LB Inf.

Mylimai seseriai

A. A.

ALDONAI

BRAZAITYTEI-NAGEVIČIENEI

mirus, Lietuvoje, gerb. Dr. HENRIKUI BRAZAIČIUI su šeima reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Marija ir Antanas Bankaičiai
su šeima

A. + A.

MIKUI SVIDERSKUI

mirus, jo dukrai, SLA 352 kuopos vicepirmininkei, NIJOLEI ŠNAPŠTIENEI su šeima, giminėms ir draugams reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

SLA 352 kuopos valdyba:

A. Norus, B. Burba, A. Grinius,
E. Jodinskienė, V. Tamošiūnas ir
B. & P. Januškait
B. P. Januškait

A. A.

MYKOLUI RAMANAUSKUI

Kanadoje mirus, mano mielą pusseserę MARIJĄ ir jos sūnus ROMĄ, VIKTORĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Liudvika Norvaišienė ir šeima

Feasterville, Pa.